

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 158

**Trabzon Milletvekili Salih Cora ile 3 Milletvekilinin
Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Teklifi (2/2452) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2452 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Katılma Yazıları.....4
- Genel Gerekçesi4
- Madde Gerekçeleri6

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu10

• Muhalefet Şerhleri.....18

• Teklif Metni.....74

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....74

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederiz.

Salih Cora

Trabzon

Abdullah Güler

İstanbul

Ahmet Zenbilci

Adana

Recep Uncuoğlu

Sakarya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine (2/2452) imzamı koyuyorum.
Gereğinin yapılmasını arz ederim.

18.12.2019

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/2452) Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzamı koyuyorum;
Gereğinin yapılmasını arz ederim.

17.12.2019

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2452)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu İçişleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Hazırlanan Kanun Teklifi, kamu kurum ve kuruluşlarımızın ihtiyaçları ile son dönemde vatandaşlarımızdan gelen taleplerin karşılanması amacıyla çeşitli konularda kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda toplam oniki farklı kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Yapılan bu düzenlemeler ile;

- İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hükümlerinin yeniden düzenlenmesi,

- Cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihin 1/9/2020'ye ertelenmesi,

- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilecek öğretim üyelerine bu görevlerinden dolayı ilave ücret ödenmesi,

- Yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin KDV istisnasının uygulama süresinin 31/12/2022 tarihine kadar uzatılması ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmesi,

- İlgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesisleri (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerine ilişkin yapılan sözleşmelerin sürelerini uzatma yetkisinin, 49 yıl yerine toplam 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

- Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin; bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

- Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü sermayesinin; Kültür ve Turizm Bakanlığının kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak amacıyla kullanılabilmesi,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifesi ile yine söz konusu yerlerde 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın (akışkan) elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifesinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesi,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar (akışkan) kullanım borçlarının yeniden yapılandırılması,

- Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı personeline uygulanacak mevzuat konusundaki tereddütlerin giderilmesi,

- Kamulaştırmaz el atmalarda (idareler adına tescil edilmiş olmasına rağmen kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenemediği durumlarda) hak sahibine ödenecek bedelin hesaplanma yönteminin belirlenmesi,

- Ayrıca, diğer bazı konulara ilişkin olarak ihtiyaç duyulan kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi,

amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Orman Kanununun ek 8 inci maddesi kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin; bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle, yirmi yıl olarak yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendinde devlet memurluğuna alınacaklar için genel şartlar arasında sayılan "Güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılmış olmak." ibaresi Anayasa Mahkemesinin 29/11/2019 ve 30963 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 24/7/2019 tarihli ve E:2018/73, K:2019/65 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Yapılan düzenleme ile kamu hizmetlerinin etkin ve sağlıklı bir biçimde yürütülmesi amacıyla 657 sayılı Kanun kapsamında memuriyete atanacaklar için 4045 sayılı Kanun kapsamında güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılması şartı getirilmektedir.

Madde 3- Anayasa Mahkemesince iptal edilmeden önce, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendine istinaden yaptırılan güvenlik soruşturması/arşiv araştırması sonuçlarına göre tesis edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 4- 2019 yılı Ocak-Ekim döneminde ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı dönemine göre % 14,47 artış göstererek 40.719.786 olmuştur. Bu ivmenin önümüzdeki yıllarda devam etmesinde kültür ve turizm yatırımlarının desteklenmesi ve artırılması büyük önem arz etmektedir. Bu suretle ürettiği katma değerle birlikte turizm sektörünün ekonomimize katkısı artırılacak ve ülkemizin tanıtılmasına katkı sağlanacaktır.

Madde ile; Kültür ve Turizm Bakanlığının bu yöndeki çalışmalarına olumlu katkı sağlanması amacıyla, Bakanlık tarafından sunulan kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulan taşınmaz mal alımları ile kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteğin döner sermayeden sağlanmasına imkan verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 5- 8/12/2004 tarihli ve 5273 sayılı Arsa Ofisi Kanunu ve Toplu Konut Kanununda Değişiklik Yapılması ile Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Kaldırılması Hakkında Kanun ile 1164 sayılı Kanunda yazılı görevler Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilmiştir. Bu çerçevede, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Bakanlığa bağlı olduğu dönemde yapmış olduğu kamulaştırma iş ve işlemlerine yönelik davalarda husumet, Kanun ile bu görevlerin Toplu Konut İdaresi Başkanlığına (TOKİ) verilmesi sebebiyle TOKİ'ye yöneltilmiş ve bu davalar anılan İdare tarafından yürütülmüştür. Ancak TOKİ'nin taşra teşkilatı bulunmadığından davaların yerelden takibinde zorluklar yaşanmaktadır.

Bu değişiklikten önce bu görev, mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığına bağlı olarak, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilmekte olduğundan, Bakanlığın taşra teşkilatının bulunması sebebiyle mezkur davaların takibi yerelde yapılabilmekeydi.

Genel bütçeye tabi olmayan ve taşra teşkilatı bulunmayan TOKİ 9/7/2018 tarihinden itibaren, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmıştır. Bakanlığın genel bütçeye tabi olması ve taşra teşkilatının bulunması hususları göz önünde bulundurulduğunda; bu kapsamda ülkemizin muhtelif illerinde açılmış olan yaklaşık 450 adet davanın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından takip edilmesi hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi yönünden kamu yararına uygun olacaktır. Söz konusu davaların, taşra teşkilatı bulunan, TOKİ'nin bağlı kuruluşu olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yerinden takip edilmesi usul ekonomisine ve kamu kaynağının amacına uygun kullanılması ilkesine de uygun olacaktır.

Madde ile; 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, 8/12/2004 tarihinden sonra 1164 sayılı Kanun kapsamında yapılan kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumetin TOKİ'ye, bu tarihten önceki kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda ise husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 6- 1956 yılından itibaren idareler tarafından yapılagelen kamulaştırma işlemleri sonucunda, o dönemlerde mahkemelerin verdiği tescil kararları üzerine idareler adına tescilli yapılan taşınmazlar hakkında günümüzde açılan davalar; mahkemelerce, mevcut tescil kararlarına rağmen kamulaştırmaz el atma davaları olarak nitelendirilmektedir.

Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan bu davalarda; mahkemeler tarafından el atma bedelinin 2942 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinde yer alan hüküm uyarınca; taşınmaza el atıldığı yani mahkemece idare adına tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması gerekir iken; dava açıldığı tarihteki vasfı dikkate alınarak kamulaştırma sanki o tarihte yapılmış gibi tazminata hükmedilmektedir. AİHM'nin benzer nitelikli davalarda verdiği kararlardaki yaklaşımı; "el konulan mülkün değerinin ve kamulaştırma tazminatının, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir ilişki olmalıdır." şeklindedir (25/3/1999 tarih ve 31423/96 sayılı Yunanistan kararı ile 22/9/1994 tarih ve 1361688 sayılı Fransa kararı).

Mahkemeler, taşınmazın tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması yerine, kamulaştırmayı yapan idarenin bu taşınmazın kamulaştırıldığı tarihten sonra o taşınmaza ilişkin yaptığı planlama ile alt yapı ve üst yapıda getirdiği değerleri de dikkate alarak karar verdiği için idareler, ödeyemeyeceği fahiş tutarlarda tazminat yükü ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sebeple Kanunda açık düzenleme yapılması zarureti hâsıl olmuştur.

Madde ile, 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, söz konusu davalarda taşınmazın değerinin, o taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve tespit edilen bu bedelin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahiplerine ödenmesi hedeflenmektedir. Bu yöntemle paranın zaman değerini korumak amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınarak güncellenmek suretiyle hükmedilecek tazminat tutarının belirlenmesinin davacı yönünden sebepsiz zenginleşmeye meydan verilmeksizin adil denge ilkesine uygun kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeri arasında makul bir oran olması amaçlanmaktadır.

Madde 7- Madde ile; 2942 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen ek 2 nci ve ek 3 üncü maddelerin, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması amaçlanmaktadır.

Madde 8- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 1/5/2018 tarihinde yürürlüğe giren geçici 39 uncu maddesi ile 31/12/2019 tarihine kadar sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri katma değer vergisinden istisna edilmiştir.

Yapılan düzenleme ile, yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin istisnanın uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Madde 9- Madde ile, ilk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacakların, 4045 sayılı Kanun kapsamında yapılacak güvenlik soruşturması/arsiv araştırmasında belirlenen ilke ve kurallar yönünden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak verilerin, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme makamlarınca sadece amaca yönelik işlenebileceği, bu kurum ve kuruluşlar tarafından veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemlerin alınacağı ve sonunda silineceği düzenlenmektedir.

Madde 10- Madde ile;

- Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen konaklama unsuru içeren mesire yerleri ile ilgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara kesin izin verilmek, kesin tahsis yapılmak, irtifak hakkı tesis edilmek, kullanma izni verilmek ve kiralamak suretiyle tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesislerinin (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) tahsisine ilişkin düzenlenen sözleşmelerin sürelerinin; bu tesislerin diğer turizm tesislerine oranla toplam yatırım ve işletme maliyetinin daha düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin daha az olması nedeniyle, uzatılan süreler dâhil toplam yirmi yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

- İşlemleri henüz sonuçlanmayanlar hakkında da bu sürenin uygulanacağı yönünde düzenleme yapılarak, aynı durumdaki turizm yatırımcıları ve işletmecileri arasında eşitliğin sağlanması,

- Uludağ gibi kayak tesislerinin olduğu yerlerde teleferik telesiyej gibi mekanik tesis hatlarının yatırım maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle ekonomik açıdan elverişli olmayacağından 20 yıllık süre kısıtlamasından hariç tutulması,

amaçlanmaktadır.

Madde 11- Cumhuriyet savcılarının duruşmalara katılması zorunluluğu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 188 inci maddesinde yer almaktadır.

2/12/2014 tarihli ve 6572 sayılı Kanunla 5320 sayılı Kanuna eklenen geçici 9 uncu maddeyle, 31/12/2019 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısının bulunmayacağı ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşünün alınmayacağı, ancak verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosyanın Cumhuriyet başsavcılığına gönderileceği düzenlenmiş, böylelikle asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısının bulunma zorunluluğu geçici olarak 31/12/2019 tarihine kadar kaldırılmıştır.

Maddeyle, Cumhuriyet savcılarının mevcut soruşturmaları daha etkin ve süratli bir şekilde yürütebilmelerine ve sonuçlandırabilmelerine imkân sağlamak amacıyla asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarih 1/9/2020 olarak düzenlenmektedir.

Madde 12- Madde ile; Belediye Kanununun ek 2 nci maddesinde düzenleme yapılarak, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifi ile yine söz konusu yerlerde Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın (akışkan) elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifisinin, kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 13- Madde ile; Belediye Kanununa geçici madde eklenerek; Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar (akışkan) kullanım borçlarının yeniden yapılandırılması amaçlanmaktadır.

Madde 14- Damga Vergisi Kanununa göre mükellef kağıtları imza edendir. Resmi dairelerle kişiler arasındaki işlemlere ait kağıtların damga vergisini kişiler öder. Damga Vergisi Kanununda genel ve özel bütçeli idareler ile il özel idareleri, belediyeler, resmi daire olarak tanımlanmıştır. Dolayısı ile genel ve özel bütçeli idareler, belediyeler ve il özel idarelerinin yüklenicilerle yaptığı sözleşmelerde damga vergisini yükleniciler ödemektedir. İller Bankası resmi daire sayılmadığından; genel ve özel bütçeli idareler ile il özel idareleri ve belediyeler adına yaptığı ihalelere ilişkin yüklenicilerle imzalanan sözleşmelerde damga vergisini ödemek zorunda kalmaktadır. Yapılan düzenleme ile Bankanın genel ve özel bütçeli idareler ile il özel idareleri ve belediyeler adına yapacağı ihalelerde resmi dairelere tanınan muafiyetten istifade etmesi amaçlanmaktadır.

Madde 15- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının (TÜSEB) toplum ve bireyin sağlık düzeyinin yükseltilmesine dönük Ar-Ge faaliyetlerini ve sağlık alanında teknoloji geliştirme çalışmalarını daha etkili ve verimli yapabilmesi, sağlık endüstrisinde yerleşmeyi sağlayarak katma değeri yüksek ürün geliştirebilmesi için daha nitelikli Ar-Ge personeli istihdamı zarureti bulunmaktadır.

Bu sebeplerle, TÜSEB’de görevlendirilen öğretim üyelerine ilave ödeme yapılması öngörülmekte ve bu suretle nitelikli akademik personel istihdamının sağlanabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 16- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansında 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa tabi personel istihdam edileceği ve kamu kurum ve kuruluşlarına personel alınmasına dair mevzuat hükümlerinin Ajans tarafından istihdam edilecek personel hakkında uygulanmayacağı 7183 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasında hüküm altına alınmıştır. Buna bağlı olarak uygulamada ortaya çıkabilecek olası tereddütlerin önüne geçilebilmesi amacıyla madde ile; Ajans personeli hakkında uygulanmayacak mevzuatın Kanun metnine dercedilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 17- Yürürlük maddesidir.

Madde 18- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

19/12/2019

Esas No: 2/2452

Karar No: 19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2452 esas numaralı, *'Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'*¹ Komisyonumuzun 18/12/2019 tarihinde yaptığı 27 nci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

¹ 2/2452 esas numaralı Kanun Teklifinin adı *'Kamulaştırma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'* olarak redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiştir.

1. GİRİŞ

Trabzon Milletvekili Salih Cora ve 3 milletvekili tarafından 16/12/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/2452 esas numaralı '*Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*', Başkanlıkça 16/12/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak İçişleri Komisyonu ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 18/12/2019 tarihinde yaptığı 27 nci birleşiminde 2/2452 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Trabzon Milletvekili Salih CORA ve Teklifin imza sahibi İstanbul Milletvekili Abdullah GÜLER ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Devlet Personel Başkanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı, İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, Türkiye Belediyeler Birliği, Memur Sendikaları Konfederasyonu ve Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/2452 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLENDÜZENLEMELER

2/2452 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hükümlerinin yeniden düzenlenmesine ve Anayasa Mahkemesince iptal edilmeden önce, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendine istinaden 29/11/2019 tarihinden önce güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucuna göre idare tarafından tesis edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine,

- Cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihin 1/9/2020'ye ertelenmesine,

- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilecek öğretim üyelerine bu görevlerinden dolayı ilave ücret ödenmesine,

- Yatırım ve üretimin teşvik edilmesi amacıyla, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimlerine ilişkin KDV istisnasının uygulama süresinin 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmasına ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmesine,

- İlgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesisleri (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerine ilişkin yapılan sözleşmelerin sürelerini uzatma yetkisinin, 49 yıl yerine toplam 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesine,

-Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen alanların kira sürelerinin; bu alanlar üzerinde bulunan tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle 20 yıl olarak yeniden düzenlenmesine,

- Kültür Bakanlığı Döner Sermaye  iletmesi Merkez Müdürlüğü sermayesinin; Kültür ve Turizm Bakanlığının kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak amacıyla kullanılabilmesine,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve  ren yerlerinde uygulanan su ve atık su tarifesi ile yine söz konusu yerlerde 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buharın (akışkan) elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında uygulanan su ve atık su tarifesinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan tarifelere göre belirlenmesine,

- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve  ren yerleri için henüz ödenmemiş olan geçmiş su ve atık su kullanım borçları ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz ve buhar (akışkan) kullanım borçlarının yeniden yapılandırılmasına,

- Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı personelinin tabii olacağı mevzuatın belirlenerek bu husustaki tereddütlerin giderilmesine,

- Kamulaştırmaz el atmalarda (idareler adına tescil edilmiş olmasına rağmen kamulaştırma bedelinin hak sahibine ödenemediği durumlarda) hak sahibine ödenecek bedelin hesaplanma yönteminin belirlenmesine ve yine bu hususta 8/12/2004 tarihinden önce açılmış davaların evre ve şehircilik Bakanlığınca takip edilmesine,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONUMUZDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GöRüşMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifinin Genel Kurul görüşmeleri devam ederken başka bir kanun teklifinin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesinin doğru bir usul olmadığı, kanun tekliflerinin uzmanlık konularına göre ilgili ihtisas komisyonlarında görüşülmesinin yasama faaliyetlerinin verimliliği açısından daha doğru olacağı, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması ile kamulaştırma faaliyetlerine ilişkin olarak açılan davalara yönelik düzenlemelerin Anayasa Komisyonunda da görüşülmesi gerektiği,

- Kanun Teklifinin ereve 2, 3 ve 9 uncu maddeleri ile ilk defa veya yeniden kamu hizmetine ve görevlerine atanacaklar hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması hususuna ilişkin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde yer alan hüküm 24/7/2019 tarihli, 2018/73 esas ve 2019/65 karar sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile iptal edildiği, dolayısı ile bu hususta yasal bir boşluk oluştuğu, diğer yandan kamu görevlilerinin kamu hizmetine girişlerinde gerçekleştirilen güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetlerini önleyici tedbirler olarak kabul eden uluslararası uygulamaların var olduğu, bu bakımdan öngörülen mevzuat düzenlemesinin Anayasa'ya, kişilik haklarına, uluslararası hukuka aykırılık teşkil etmeyeceği, görevin gerektirdiği nitelikleri taşıyan kamu görevlilerinin, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması neticesinde kamu görevine başlayamamasının öznel bir alan oluşturması nedeniyle uygulama aşamasında Anayasa'nın 38 ve 70 inci maddelerinde yer alan hak ve yükümlülüklerin gözetilmesi gerektiği,

- Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetlerinin kapsam ve kriterlerinin Anayasa'nın ilgili maddelerine uygun bir şekilde açıkça belirlenerek somutlaştırılması gerektiği, aksi takdirde uygulamada keyfi durumlara neden olabileceği ve hukuki güvenlik ilkesinin zedelenebileceği, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetlerini yerine getirecek olan kurumların açık bir şekilde belirlenmesi ve söz konusu faaliyetler sonucu elde edilen kişisel verilerin ne şekilde kullanılacağı ve saklanacağı hususlarına ilişkin kanuni sınırların net bir biçimde düzenlenmesi gerektiği,

- Tarım ve Orman Bakanlığının milli parklar ve tabiat alanlarının işletilmesine ilişkin gerçekleştirdiği kiralama ve tahsis işlemlerinin azami süresinin 20 yıla düşürülmesinin söz konusu alanlara ilişkin yapılan yatırımların niteliği göz önünde bulundurulduğunda yatırımların geri dönüş sürelerinde etkinliği artıracağı, bu alanlarda tabiatın ve doğal yaşamın korunmasına yönelik olumlu sonuçları olacağı,

- Kültür ve Turizm Bakanlığının turizm yatırımlarının gerçekleştirilmesi için döner sermaye işletmeleri gelirlerinin bakanlığın ihtiyaç duyduğu taşınmaz alımları ve kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere destek sağlanmasını öngören düzenlemenin yerinde bulunduğu, ancak bahsi geçen alanlara ilişkin kaynakların Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinden aktarılmasının daha uygun olacağı,

- Teklif ile Kültür ve Turizm Bakanlığına ait müze ve ören yerlerinin su ve atık su kullanımına ilişkin tabii oldukları tarifelerin belirlenmesinin ve bu hizmetlerin kullanımından doğan mevcut borçların yapılandırılmasının turizm hizmetlerinin etkin bir biçimde sürdürülmesi açısından önemli bulunduğu, ancak bu düzenlemelerin belediyelerin su ve atık su kaynakları üzerinden elde edilen gelirlerinde azalışa sebebiyet verebileceği,

- 2004 yılından itibaren, daha önce Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen işlemlerin TOKİ tarafından yerine getirildiği, diğer yandan düzenlemede öngörüldüğü şekliyle dava konusu taşınmazların idarenin tescil tarihindeki değerinin belirlenerek dava tarihindeki TEF/ÜFE/ Yİ-ÜFE oranları kadar değer artışı sağlanması usulünün piyasa faiz hadleri dikkate alındığında söz konusu taşınmazın gerçek değerinin belirlenmesinde yetersiz kalabileceği, dolayısıyla vatandaşların kamulaştırma işlemlerinden doğan ve uzun süreler boyunca devam eden uyumsuzluklar nedeniyle doğabilecek maddi kayıplarının gözetilmesi gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklif sahipleri ve ilgili kamu idareleri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hususunun Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinde belirtildiği üzere kanunla düzenlenmesi gerektiği, öngörülen düzenlemeyle 24/7/2019 tarihli, 2018/73 esas ve 2019/65 karar numaralı Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının gerekçesinde açıkladığı açıklık, ölçülülük ve elverişlilik ilkelerinin yerine getirilmesinin hedeflendiği, bununla birlikte düzenlemeyle ilk defa ve yeniden kamu hizmetine girecek kişilerin güvenlik ve arşiv araştırmasına tabii olacağı ve güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında idarece yapılan faaliyetlerden doğan yargı belirsizliklerinin kaldırılacağı, ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin öngördüğü kamu düzeni ve kamu güvenliği ilkeleri doğrultusunda düzenlemenin hazırlandığı,

- Kamu görevine atanmadan önce güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasına ilişkin takdirin kanun koyucuya ait olduğu, bu soruşturma ve faaliyetlerin yapılmasına ilişkin herhangi bir toplumsal gruba yönelik sınırlayıcı ya da dışlayıcı bir yaklaşım sergilenmediği,

- İdarenin 29/11/2019 tarihinden önce güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyetleri neticesinde tesis ettiği işlemlere karşı açılmış ve açılacak davalara yönelik olarak düzenleme kapsamında idarenin ilgili kişiler hakkında re'sen yeniden güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmasına olanak sağlandığı, elde edilen sonuca göre ilgili kişinin atanmasına ya da atanmamasına dair kararın mahkemeye bildirileceği, ilgili kişinin idarece yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında atanmamasına karar verilmesi durumunda mahkemece açılmış bulunan davaya devam olunarak dosyanın tekemmül ettirilmesine olanak sağlandığı,

- Günübirlik tesislere ilişkin kiralama ve tahsis işlemlerinin en fazla 20 yıla kadar yapılmasının planlandığı, günübirlik tesislerin yatırım maliyetinin düşük olması ve mevcut tahsis sürelerinin uzunluğu nedeniyle bu alanlarda konaklama turizmine yönelik yapılaşma eğiliminin gözlemlendiği ve söz konusu eğilimin önüne geçilmesi suretiyle bu alanlarının korunmasının hedeflendiği, ayrıca düzenlemeyle Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığının gerçekleştirdiği tahsis ve kiralama işlemleri arasında uyumun sağlandığı,

- Kültür ve turizm yatırımlarına hız kazandırılması ve Kültür ve Turizm Bakanlığının turizm yatırımlarına dair ihtiyaç duyduğu taşınmaz alımı ve kamulaştırma bedellerinin karşılanması amacıyla bakanlığın döner sermaye işletmeleri kaynaklarının kullanılmasının hedeflendiği, kültür ve turizm alanlarının sahip olduğu büyük potansiyel nedeniyle sadece Bakanlık bütçesinden ayrılan kaynaklarla yetinilemeyeceği ve bu doğrultuda döner sermaye işletmelerinin gelirlerinin kültür ve turizm yatırımlarında kullanılmasının amaçlandığı,

- Kültür ve Turizm Bakanlığa ait müze ve ören yerlerinde su ve atık su bedeline ilişkin ilgili belediyelerce en yüksek tarifelerin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan ihtilafın ortadan kaldırılmasının amaçlandığı,

- Turizm Tanıtım ve Destekleme Ajansı personelinin kamu personel rejiminden istisna tutulmak suretiyle sınırlı sayıda nitelikli insan kaynağı istihdam edilerek hizmetlerin yerine getirilmesinde yüksek verime ulaşılmasının ve etkinliğin artırılmasının hedeflendiği,

- Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından 2004 yılı öncesinde gerçekleştirilen kamulaştırma iş ve işlemlerinden dolayı 2004 yılından itibaren sorumlu idare olan Toplu Konut İdaresi Başkanlığı aleyhine açılan ve açılacak davaların Toplu Konut İdaresi Başkanlığının taşra teşkilatının bulunmaması ve usul ekonomisi ilkesi gereği söz konusu davaların Çevre ve Şehircilik Bakanlığına açılmış sayılacağı, düzenleme kapsamında kamulaştırma işlemlerine ilişkin davalar görülürken davalara konu olan taşınmazların kamulaştırma tarihindeki değerlerinin esas alınacağı, söz konusu davalar neticesinde hak sahiplerine gerçekleştirilecek olan ödemelerin dava konusu taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihteki bedelinin belirlenerek bu bedelin TÜİK tarafından açıklanan TEFE/ÜFE/Yİ-ÜFE tablosundaki aylık değişim oranlarının dikkate alınarak güncellenmesiyle yapılacağı,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır. Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin çerçeve 1 inci maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Orman alanlarından çeşitli şartları taşıyanların bu kapsamdan çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilmesine ilişkin hükümleri içeren 6831 sayılı Kanunun ek 16 ncı maddesinin; Kanunun 16, 17 ve 18 inci maddelerine göre izin verilen orman alanları ile 23, 24 ve 25 inci maddelerine göre belirlenmiş özel statülü orman alanlarında, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında sınırları tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, turizm merkezleri, turizm bölgeleri ve turizm alanlarında, Orman Genel Müdürlüğünün bina ve tesislerinin bulunduğu orman alanlarında, tohum bahçesi, tohum meşçeresi, gen koruma ormanlarında ve özel ağaçlandırma için tahsis edilmiş orman alanlarında uygulanmamasını öngören düzenleme Teklife yeni çerçeve 2 nci madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

Çerçeve 1 inci madde ile 6831 sayılı Kanunun ek 8 inci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğin, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmamasını öngören düzenleme Teklife yeni çerçeve 3 üncü madde olarak eklenmiştir.

Madde 2

Teklifin çerçeve 2 nci maddesi; çerçeve 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 3

Teklifin çerçeve 3 üncü maddesi; mevzuat uyarınca haklarında yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanamayan kişiler yanında, atama onayı iptal edilen ya da sözleşmesi feshedilen kişilerin de madde ile getirilen başvuru hakkından yararlanabilmelerini ve atanamama kararına dair iddialarını ileri sürebilmesi için mahkeme tarafından davacıya otuz günlük süre verilmesini teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 5 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 4

Teklifin çerçeve 4 üncü maddesi; anlama açıklık kazandırılarak uygulamada ortaya çıkabilecek sorunların önlenmesini teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 6 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 5

Teklifin çerçeve 5 inci maddesi; çerçeve 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 6

Teklifin çerçeve 6 ncı maddesi; idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedellerinin güncellenmesinde “Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE)”nin kullanılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 8 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 7 ve 8

Teklifin çerçeve 7 ve 8 inci maddeleri; çerçeve 9 ve 10 uncu maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 9

Teklifin çerçeve 9 uncu maddesi; elde edilen kişisel verilerin, amacı dışında işlenmemesinin ve aktarılmasının vurgulanmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 11 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 10 ve 11

Teklifin çerçeve 10 ve 11 inci maddeleri; çerçeve 12 ve 13 üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 12

Teklifin çerçeve 12 nci maddesi; tarifelerine sınırlanarak getirilen aboneliklerin Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya Bakanlığa bağlı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğüne bağlı müze ve ören yerlerine ait olduğunun açıklık kazandırılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 14 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 13

Teklifin çerçeve 13 üncü maddesi; borçları yapılandırılan aboneliklerin Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya Bakanlığa bağlı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğüne bağlı müze ve ören yerlerine ait olduğunun açıklık kazandırılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 15 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 14,15 ve 16

Teklifin çerçeve 14, 15 ve 16 ncı maddeleri; çerçeve 16, 17 ve 18 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 17

Teklifin çerçeve 17 nci maddesi; Cumhuriyet savcılarının asliye ceza mahkemelerinde duruşmaya çıkmaya başlayacağı tarihi düzenleyen çerçeve 11 inci maddenin 1/1/2020 tarihi yerine, yayımı tarihinde yürürlüğe girmesini teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 19 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 18

Teklifin çerçeve 18 inci maddesi; çerçeve 20 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca; Teklifin adı '*Kamulaştırma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*' olarak redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilmiş, Teklif metni kanun dili ve tekniği ile kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmış, madde numaraları Teklif metnine eklenen yeni maddeler çerçevesinde teselsül ettirilmiştir.

4. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ağrı Milletvekili Ekrem ÇELEBİ,
- Antalya Milletvekili İbrahim AYDIN,
- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
- Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
- Düzce Milletvekili Ayşe KEŞİR,
- Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER,
- Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,
- İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
- İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL,
- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki ERSOY,
- Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
- Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI,
- Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR,

- Trabzon Milletvekili Salih CORA,
- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,
özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Lütfi Elvan</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>
Mersin	İstanbul	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>
İstanbul	Ağrı	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Durmuş Yılmaz</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>
Ankara	Antalya	Aydın
(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Necdet İpekyüz</i>	<i>İsmail Tatlıoğlu</i>	<i>Nilgün Ök</i>
Batman	Bursa	Denizli
(Muhalefet şerhi vardır)	(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Garo Paylan</i>	<i>Ayşe Keşir</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>
Diyarbakır	Düzce	Erzurum
(Muhalefet şerhi ektedir)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Emine Gülizar Emecan</i>	<i>Erol Katurcioğlu</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Kamil Okyay Sındır</i>	<i>Mustafa Baki Ersoy</i>
İzmir	İzmir	Kayseri
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)
Üye	Üye	Üye
<i>Sami Çakır</i>	<i>Mustafa Kalaycı</i>	<i>Abdullatif Şener</i>
Kocaeli	Konya	Konya
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Salih Cora</i>	<i>İsmail Güneş</i>
Manisa	Trabzon	Uşak
(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)	(Bu raporun özel sözcüsüdür)

MUHALEFET ŞERHİ

(2/2452) esas numaralı “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Genel değerlendirme

Ülkenin gündemini ilgilendiren çok daha önemli iç ve dış sorunlar var iken, kronikleşen bir kriz, toplumda ağır bir ekonomik ve sosyal bunalımın olduğu bir ortamda Plan ve Bütçe Komisyonunun gündeminin söz konusu kanun teklifi ile meşgul edilmesini izahtan vareste buluyoruz.

Türkiye’de adına Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan ve yaklaşık onyediy aydır uygulamada olan rejimin bileşenleri, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizden çıkması için gerekli olan ortak aklın harekete geçmesini sağlayacak düzenlemeler yerine günü birlik, uzun vadeli perspektifi olmayan çözümler peşinde koşmaktadırlar.

Üretim darboğazında bulunan Küçük Ölçekli İşletmelerin, kredi darboğazında bulunan firmaların, ödeme güclüğü içerisinde bulunan ve çarşı-Pazar enflasyonu altında ezilen küçük memur, esnaf, işçi, tarım üreticisinin, artan işsizlik neticesinde işlerini kaybeden emekçilerin sorunlarını çözmek ve daha kalıcı adımlar atmak, yargı bağımsızlığının sağlanması, olağanüstü hal hukukundan arınma, düşünce suçuna son verme ve demokratik hukuk devleti gerekleri doğrultusunda bir anayasal düzenleme yapma yerine Devletin şahsiyetinde iktidarını kutsallaştırmaya çalışan bir yaklaşım sergilenmektedir.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa’nın “Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi” başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.’nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık bir yıldan beri yaşanan güncel problemler devam etmektedir.

Temmuz 2018 tarihinden itibaren 2050 maddeyi içeren 53 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 1835 adet Cumhurbaşkanlığı Kararı, 28 adet Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yürürlüğe konulmuştur.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 53 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişikliklerinin, “atanmış bakan” müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca

kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

“İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması”, Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır

2018 seçimlerinden sonra geçen onyediy aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM’de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla “torba yasa” biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp(!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metninin içeriğinden dahi habersiz olduğu, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanamadığı müşahade edilmektedir. 24 haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin tümü nerdeyse torba yasa teklifi niteliğinde bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diye bir sistem yoktur, böyle bir realite, yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından torba kanun adı verilen yöntem ile çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin on yedi aylık uygulaması, “tek adam yönetiminin” sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, “Cumhurbaşkanı’nın yürütme ile özdeşleşmiş olması”, nedeniyle yürütme “tek kişi” yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM’de Cumhurbaşkanı’nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa’da yapılan değişikliklerle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM’ üyelerine aittir. Ne var ki, yaklaşık on

yedi aylık uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM'nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanmadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM'de 1. Parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediği TBMM'de oylanan kanunların çoğunluğu, Anayasa'ya aykırı bir biçimde hazırlanan "torba yasa" tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da, yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır. Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır

Bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır. Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

24 Haziran 2018 tarihinden itibaren T.B.M.M.'nde yasama faaliyeti açısından gözlemlenen gelişmeler bu sistemin sürdürülemez olduğunu ortaya koymaktadır.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşmelerinin devam ettiği bir süreçte, Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin söz konusu toplantılara katılımının gerekli olduğu bir dönemde (2/2452) esas numaralı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nin içerdiği

yasal düzenlemeler açısından ivediliği yok iken aniden Plan ve Bütçe Komisyonu gündemine getirilmesinin nedeni anlaşılamamaktadır.

1. Anayasa'ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

Kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere başlarken ve teklif maddelerinin görüşülmesi sırasında; teklifin 7 maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

1.1 Teklifin 4. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Bu madde Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonrası güvenlik soruşturmasının usulüne ilişkin kanunilik unsuru sağlayabilmek adına 4045 sayılı Kanuna yapılan atfı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle ve bu bend ile kamuda ilk defa istihdam edilecek memurlar ve diğer kamu görevlileri için 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun çerçevesinde "güvenlik araştırması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olma şartının getirilmesi ile ilgilidir.

Daha önceki düzenleme 03.10.2016 tarih ve 676 sayılı OHAL Kararnamesinin 74 ve 01.02.2018 tarih ve 7070 sayılı Kanunun 60. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları kanununun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle yapılan " Güvenlik Soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" şeklinde idi.

Söz konusu düzenleme Anayasa Mahkemesinin 29.11.2019 tarih ve 30963 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.07.2019 tarih ve 2018/73E,2019/65 K.sayıllı Kararı ile Anayasanın 13,20,128. Maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

4. madde ile ; 657 s Kanunun 48/1-A- 8 numaralı bendine (Devlet memurluğuna alınacak olanlarda aranan şartlara); "4045 sayılı kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" maddesi eklenmiştir. Her kademedeki görev için ayırıma tabi tutulmaksızın devlet memuru olabilmek için güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması şartı getirilmiştir.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda devlet memurluğuna atanmada esas alınacak kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunla belirlenmeksizin bunların alınmasına ve kullanılmasına izin verilmesinin Anayasa'nın 13., 20. ve 128. maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

1.2 Teklifin 5. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

Söz konusu düzenlemeyle 657 sayılı Kanun'a geçici 47'inci madde eklenmekte ve söz konusu düzenleme geriye yönelik olarak işletilmektedir.

Bu madde ile yapılan düzenleme ile devam eden güvenlik soruşturmalarının yenileneceği ve böylece sürenin bir kez daha uzatılacağı, devam eden davaların 6 ay boyunca bekletileceği bu arada güvenlik soruşturmasının yeniden yapılacağı ve yeni sonuca göre mahkemenin kaldığı yerden devam edeceğine dair düzenleme yapılarak süreç uzatılmakta ve kişiler beklenti içerisine bırakılmaktadır. Güvenlik soruşturmasında olan veya sonuçlara itiraz edenlerin itiraz etmeleri durumunda bu kanun teklifine göre durumlarının yeniden görüşüleceği düzenlenmektedir. AYM'nin karar verdiği tarihten bu kanun teklifinin yasalaşmasına kadar geçen süre zarfında oluşan "güvenlik soruşturmasız memurluğa atanma"nın önü kesilmek istenmektedir. AYM kararına üzerinden yapılan başvuru ile mahkeme süreçlerinde olan davalarla ilgili altı aylık bir durdurma ve güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının bu kanun teklifi kapsamında yapılması öngörülmektedir.

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

1.3 Teklifin 8. Maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 8. maddesi;

"MADDE 8- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü

davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

hükümünü içermektedir.

Bu maddede yer alan düzenleme Anayasa'nın 36. maddesinde tanımını bulan hak arama özgürlüğünü etkisiz kılmaktadır. Bu aynı zamanda Anayasa'nın 35. maddesinde tanımını bulan “mülkiyet hakkı” açısından da halel getirmektedir. Ayrıca Anayasanın 2. maddesi gereğince hukuki güvenlik ilkesini ortadan kaldırmaktadır. Anayasanın 13. ve 37. maddeleri açısından da sorunlu bulunmaktadır.

1.4 Teklifin 9. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa eklenen Geçici Madde ile; 2942 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen ek 2 nci ve ek 3 üncü maddelerin, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması amaçlanmaktadır.

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 2, 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

1.5 Teklifin 10. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 10.maddesinde yer alan düzenleme ile Katma değer Vergisi Kanununun Geçici 39. maddesinde değişiklik yapılarak, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnasının uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Bu madde düzenlemede yer alan Cumhurbaşkanına birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatma yetkisinin verilmesi Anayasanın 73. maddesine aykırı bulunmaktadır. Anayasanın 73. maddesinin son fıkrasında;

"Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflik, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir" hükmü yer almaktadır. Bu fıkrada Cumhurbaşkanına sürelerle ilgili olarak verilen herhangi bir yetki bulunmamaktadır.

1.6 Teklifin 11. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Bu madde ile 4045 sayılı yasaya güvenlik soruşturması veya arşiv taramasının içeriğini belirlemektedir. Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması sadece ilk defa atananlarla ilgili değil, yeniden atananlarla da ilgili hale getirilerek kapsamı genişletilmektedir.

Ayrıca yasanın 1. maddesine yapılan ekleme de İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu Kişilerin; "Anayasaya ve devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birlikteliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları" kriteri eklenmiştir. ayrıca güvenlik soruşturmasının kimler tarafından yapılacağı düzenlenmiştir.

4045 sayılı kanuna atıf yapılması ve bu kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliğe göre işlem yapılması sorunu çözmektedir. Kişilerce açılacak davalarda en nihayet Anayasa Mahkemesinden sonuç almak mümkündür. Çünkü kanun metni ve ilgili yönetmelik hukukun genel ilkelerine uygun şekilde düzenlenmemektedir.

Bu düzenleme de Anayasa'nın 2, 13, 20, 70, 128. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca söz konusu düzenlemelerin Anayasa'nın 90. maddesi hükmü dikkate alınarak taraf olunan uluslararası antlaşmalar açısından da gözden geçirilmesi gerekir.

1.7 Teklifin 17. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 17. maddesinde, 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası değiştirilerek Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen öğretim üyelerine Kurumca ilave ödeme yapılması, ödemenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunması konusunda düzenleme yapılmaktadır.

İlave ödeme tutarının Cumhurbaşkanınca tespit olunması, Anayasa'nın "Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler" başlıklı 128. Maddesine aykırıdır.

Teklifin yukarıda belirtilen maddeleri ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi " Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder" hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan görüşmelere geçilmesi İçtüzüğe aykırıdır.

2. Olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, yeni sistemin gerektirdiği, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmakta idi.

Bu alışkanlığın Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Dönemin 3.Yasama döneminde de sürdürüleceği anlaşılmaktadır. Daha önce de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılan 26.07.2018 tarih ve 7146 sayılı “Askerlik Kanunu ile Diğer Bazı Kanunlarda ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, “11.10.2018 tarih ve 7147 sayılı “Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun”, 27.12.2018 tarih ve 7159 sayılı “Karayolları Trafik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.01.2019 tarih ve 7161 sayılı “Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 18.01.2019 tarih ve 7162 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 21.02.2019 tarih ve 7166 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30.05.2019 tarih ve 7176 sayılı “Bazı Kanunlar ile 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.07.2019 tarih ve 7186 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 05.12.2019 tarih ve 7194 sayılı Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, gibi Trabzon Milletvekili Salih Cora ve üç arkadaşı tarafından verilen “Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” de geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri taşıyan 20¹ maddelik mini torba yasasıdır. Bazı özel problemleri hususların çözümünü yasal (?) görünüme kavuşturan birkaç maddenin acele ile teklif metni şekline getirilmesi ile hazırlanmıştır. Özellikle 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun ve 2018 Yılı Kesin Hesap Kanun teklifinin TBMM Genel Kurulunda görüşüldüğü bir dönemde söz konusu teklifin Plan ve Bütçe Komisyonu gündemine acele ile getirilmesi manidar bulunmaktadır.

Söz konusu kanun teklifi 16.12.2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak da İçişleri ve Bayındırlık İmar Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına sevk edilmiştir. Kanun teklifi diğer bazı ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren bazı düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilmemiştir.

¹ Söz konusu kanun teklifinin ilk hali 18 madde olmasına rağmen komisyonda verilen önergelerle ile teklif metnine 2 madde eklenmiş, teklifteki madde sayısı 20'ye ulaşmıştır.

Söz konusu kanun teklifinin Komisyonun 18.12.2019 Çarşamba günü saat 17.00'de Plan Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının 16.12.2019 gün ve 1392241-130.02-582969 sayılı yazısı ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Başlangıçta (Yürürlük ve yürütme dahil) 18 maddeden oluşan mini torba kanun teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunun 18.12.2019 tarihli birleşiminde gündeme alınarak görüşmelere geçilmiştir. Söz konusu kanun teklifine komisyonda verilen önergelerle 2 yeni madde ilave edilmiş teklifteki madde sayısı 20'ye ulaşmıştır.

Söz konusu kanun teklifin İçişleri ve Bayındırlık İmar Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarında gündeme alınıp görüşülmediği öğrenilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinde yer alan bazı maddelerin içerdiği düzenlemelerin Anayasa Mahkemesi'nin 24/7/2019 karar tarihli 2018/73 E. 2019/65 K. Sayılı kararı ile iptal edilen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 48. Maddesinin birinci fıkrasının A bendine eklenen (8) numaralı alt bentte düzenlenen "güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılması" düzenlemesi ile ilgili olduğundan ve bu düzenlemeyi Anayasa Mahkemesinin Anayasa'nın 13, 20 ve 128. maddelerine açıkça aykırı bularak iptal etmiş olduğundan bahisle, teklifin Anayasa'ya uygunluğu açısından değerlendirilmesinin sağlanması için Anayasa Komisyonunun muhalefet üye milletvekilleri tarafından ayrıca Anayasa Komisyonunda da ele alınması için İç Tüzük hükümlerinin 38. ve 26/4. maddeleri gereğince Anayasa Komisyonu Başkanlığına yapılan 18.12.2019 tarihli başvuru, Anayasa Komisyonu Başkanlığınca aynı tarih ve 584377 sayılı cevabi yazı ile fiili ve hukuki imkansızlık gerekçe gösterilerek red olunmuştur.

Teklif metninde yer alan 4, 5,7,8,9 ve 11. maddelerin özellikle Anayasa Komisyonu tarafından bizzat Anayasa'ya uygunluk açısından ayrıca değerlendirilmesinin gerekli olduğuna inanıyoruz.

Söz konusu kanun teklifinde bulunan veya teklifin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun teklifine eklenen bazı maddeler diğer ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilip görüşülmesi sağlanmadan komisyondan geçmiştir.

Geçmiş dönemlerde kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan

konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenerek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalaştırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmasına sebebiyet verilmektedir. Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamıştır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi esnasında tüm maddelerle ilgili detaylı herhangi bir mali yük tablosu komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır.

5018 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanması yasa yapma sürecinin etkin

çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

Komisyonla sevk edildiği sırada 18 maddeden oluşan bilahare komisyonla verilen önergelerle ilave olunan 2 madde ile 20 maddeye ulaşan söz konusu torba kanun teklifinin;

- 1,2, ve 3. maddelerinin Tarım Orman ve Köyşleri Komisyonunda,
- 4,5,7,8,9 ve 11 maddelerinin Anayasa Komisyonunda,
- 4,5 ve 11.maddelerinin ayrıca Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunda,
- 6. maddesinin Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda,
- 13. maddesinin Adalet Komisyonunda,
- 5, 11, 14,15 ve 16. maddelerinin İçişleri Komisyonunda
- 17. maddesinin Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda,
- 18. Maddesinin Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonunda

esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İktisadî İşleri Komisyonunun 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İktisadî İşleri Komisyonunun 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyonla havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli

görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de ıçtüzükle uygun olacaktır.

Komisyona sevk edildiği sırada 18 maddeden oluşan bilahare komisyon çalışmaları sırasında verilen önergelerle eklenen 2 madde ile 20 maddeye ulaşan söz konusu torba kanun teklifi toplam 12 ayrı kanunda değişiklik yapmaktadır.

Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2452)

Teklif Maddesi	Kanun Sıra No.	Düzenleme Yaptığı Kanun
1	1	31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu 'nun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yirmidokuz" ibaresinin "yirmi" şeklinde değiştirilmesi.
2		6831 sayılı Orman Kanunu'nun ek 16 ncı maddesine fıkra eklenmesi.
3		6831 sayılı Orman Kanunu'na geçici madde eklenmesi.
4	2	14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 'nun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi. "8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak."
5		657 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
6	3	19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu 'nun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasına "kültür veya turizm yatırımlarının alt yapı hizmetlerini yapmak," ibaresinden sonra gelmek üzere "Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak," ibaresinin eklenmesi.
7	4	4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu 'na aşağıdaki ek maddenin eklenmesi.

		"EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarının Bakanlık açar, takip eder, sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir."
8		2942 sayılı Kanuna ek madde eklenmesi.
9		2942 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
10	5	25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu 'nun geçici 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2019" ibaresi "31/12/2022" şeklinde değiştirilmesi ve dördüncü fıkrasına "makine ve teçhizatı belirlemeye" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatmaya" ibaresinin eklenmesi.
11	6	26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun 'un 1 inci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına "kimler olduğu," ibaresinden sonra gelmek üzere "değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar" ibaresinin eklenmesi.
12	7	29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 'un geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesi. "Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır."
13	8	23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun 'a aşağıdaki geçici maddenin eklenmesi. "GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, aslye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir."
14	9	3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu 'nun ek 2 nci maddesine fıkralar eklenmesi.
15		5393 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
16	10	26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun 'un 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümlelerin eklenmesi. "Banka, 1/7/1964 tarihli ve 488' sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca resmi daire olarak tanımlanan kurum ve kuruluşlar adına yapacağı ihalelere ilişkin düzenlenen kağıtlara ait damga vergisinden muaftır."
17	11	19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde

		Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrasının yeniden düzenlenmesi.
18	12	11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun'un 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına "tabi" ibaresinden önce gelmek üzere 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye" ibaresinin eklenmesi.
19	-	Yürürlük
20	-	Yürütme

20 maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan söz konusu torba kanun teklifinin, 1 maddesi Sağlık Bakanlığını, 3 maddesi Tarım ve Orman Bakanlığını, 3 maddesi İçişleri Bakanlığını, 3 maddesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığını ve diğer yatırımcı bakanlıkları,2 maddesi Kültür ve Turizm Bakanlığını, 1 maddesi Adalet Bakanlığını, 2 maddesi Hazine ve Maliye Bakanlığını, 3 maddesi ise tüm kamuda personel istihdam rejimini ilgilendiren hususlardan oluşmaktadır.

20 maddelik "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi nde;

-2873 sayılı Millî Parklar Kanununa tâbi alanlar üzerinde bulunan yapı ve tesisler (tabiat parkı ve milli parklar) in azami kiraya verilme sürelerinin 29 yıldan 20 yıla düşürülmesi, bu uygulamanın daha önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri için uygulanmaması,

-6831 sayılı Orman Kanuna ek madde ilavesiyle, çeşitli kanunlarla verilen izinler ve turizm izni verilen alanlar nedeniyle orman sınırları dışına çıkarılacak alanlarda daraltma yapılması,

- Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonrası güvenlik soruşturmasının usulüne ilişkin kanunilik unsuru sağlayabilmek adına 4045 sayılı Kanuna yapılan atfı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle ve bu bend ile kamuda ilk defa istihdam edilecek memurlar ve diğer kamu görevlileri için 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun çerçevesinde "güvenlik araştırması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olma şartının getirilmesi,

-Anayasa Mahkemesince iptal edilen düzenleme kapsamında geçmişte yapılmış güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasına karşı açılan davalar ve açılacak olan davaların geri bırakılarak; teklif edilen metin kapsamında yeniden bir soruşturma yapılmasının, bu kapsamda davaların 6 ay geri bırakılmasının sağlanması,

-Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nda yapılan değişiklik ile döner sermaye kullanımına "Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak" hususunun eklenmesi,

-1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2014 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırmaya karşı açılan davalarda husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na yöneltilmesinin sağlanması,

-Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan davalarda taşınmazın değerinin, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve tespit edilen bu bedel TÜİK tarafından açıklanan TEFE/ÜFE/Yİ-ÜFE aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahibine ödenmesi, bu düzenlemelerin bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takiplerine de uygulanmasının sağlanması,

-Sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnasının uygulama süresinin 31/12/2022 tarihine kadar uzatılması ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmesi,

-4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunda değişiklik yapılarak, güvenlik soruşturması ve arşiv tarama işlemlerinin bütün kamu görevlileri ve kamuya yeni girecekler için uygulanması, güvenlik ve arşiv soruşturması taraması sırasında araştırılacak konular ve değerlendirme komisyonlarının oluşturulması,

-Kamping ve günübirlik turizm tesislerinin (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) tahsisine ilişkin düzenlenen sözleşmelerin sürelerinin; uzatılan süreler dâhil toplam yirmi yıl olarak yeniden belirlenmesi,

-Asliye Ceza Mahkemelerinde yapılacak duruşmalarda Cumhuriyet Savcısının bulunma zorunluluğu kuralının, yeni Adli Yıl açılışına dek 8 ay daha ertelenmesi,

-Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ren yerleri için belediyeler veya büyükşehir belediyelerinde su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenecek su ve atık suyu bedellerinin kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesini geçmemesinin sağlanması,

-Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ren yerlerinden çıkarılan jeotermal (sıcak su, buhar, gaz) veya doğal mineralli suyun elde edilmesi, iletilmesi ve kullanmasında uygulanacak tarife aynı dönemde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanacak su ve atık su bedelinin yüzde 10'unu geçmemesinin sağlanması,

-Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ren yerlerinin su ve atık su bedellerine ilişkin borçların yüzde ellisinin peşin ödenmesi kaydıyla anaparasının yarısı ile faiz ve gecikme faizlerinin affının sağlanması,

-Resmi daire kapsamında sayılmayan İller Bankasının resmi kurumlar adına düzenlenen ihalelerde ödediği damga vergisine muafiyet getirilmesi,

-Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen üretim yelerine Kurumca ilave ödeme yapılması, ödemenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malı ve sosyal hak niteliğindeki her türlü demeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunması,

-Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının personel alımında kamuya personel alınmasına ilişkin hükümler kullanılmamasının sağlanması;

gibi konularda 12 ayrı kanunda değişiklik yapan ayrıntılı düzenlemeler yer almıştır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun kendi ihtisas alanı ile ilgili olmayan konularda da bazı kanunlarda değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonunda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Komisyonunda görüşülüp kabul edilen ve bazıları birbiriyle ilgili bulunmayan 12 adet Kanun metninde değişiklik yapan 20 maddelik söz konusu teklif, aynı zamanda mini torba yasa teklifi hüviyetindedir. Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılabilmesi, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan İçtüzüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısından eleştirilmekte, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu mini torba kanun teklifi de birbirinden farklı ve farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılabilir. Vergi Kanunlarıyla ilgisi bulunmayan bazı kanunların mevcut

hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz. Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İçtüzüğü'nün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracak kanaatindeyiz.

Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması, ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

Teklif Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas konusu ile ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Özellikle 4,5 ve 11. maddeler gibi kamuya atanacak tüm personel için arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması konusunda yeni düzenlemeler getiren maddeler ile kamulaştırma bedellerinin ödenme mevzuatı konusunda radikal değişiklikler getiren 7,8 ve 9. maddelerin anayasal hükümler açısından içerdiği sakıncalar bakımından Anayasa Komisyonunda etraflıca ele alınıp değerlendirmesi yapılmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili meslek kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır. Görüşlerini belirten sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine itibar edilmemiştir.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak herhangi bir etki analizi çalışması yapılmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3. Kanun teklifinin maddeleri üzerindeki görüşlerimiz.

12 ayrı kanunda değişiklik yapan bu kanun teklifin maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

3.1 Teklifin 1 ve 12.maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 1.maddesi;

"MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yirmidokuz" ibaresi "yirmi" şeklinde değiştirilmiştir."

hükmünü içermektedir.

Maddenin gerekçesinde;

"Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda en fazla 29 yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen mesire yerlerinin kira sürelerinin; bu tesislerin toplam yatırım ve işletme maliyetinin düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin kısa olması nedeniyle 20 yıl olarak yeniden düzenlenmektedir."

açıklamasına yer verilmiştir.

Teklifin 12. Maddesi;

"MADDE 12- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir. "Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır."

hükmünü içermektedir..

Maddenin gerekçesinde;

“Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tabiat parkı ve milli parklarda yirmi dokuz yıl süreyle yatırımcılara kiraya verilen konaklama unsuru içeren mesire yerleri ile ilgili bakanlıklar tarafından yatırımcılara kesin izin verilmek, kesin tahsis yapılmak, irtifak hakkı tesis edilmek, kullanma izni verilmek ve kiralamak suretiyle tahsis edilen kamu taşınmazları üzerinde yapılan kamping ve günübirlik turizm tesislerinin (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) tahsisine ilişkin düzenlenen sözleşmelerin sürelerinin; bu tesislerin diğer turizm tesislerine oranla toplam yatırım ve işletme maliyetinin daha düşük ve yatırımın geri dönüş süresinin daha az olması nedeniyle, uzatılan süreler dâhil toplam yirmi yıl olarak yeniden düzenlenmesi,

-İşlemleri henüz sonuçlanmayanlar hakkında da bu sürenin uygulanacağı yönünde düzenleme yapılarak, aynı durumdaki turizm yatırımcıları ve işletmecileri arasında eşitliğin sağlanması,

-Uludağ gibi kayak tesislerinin olduğu yerlerde teleferik telesiyeye gibi mekanik tesis hatlarının yatırım maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle ekonomik açıdan elverişli olmayacağından 20 yıllık süre kısıtlamasından hariç tutulması,

amaçlanmaktadır.”

açıklamasına yer verilmiştir.

Teklifin komisyondaki görüşmeleri sırasında söz konusu sürelerin neden aşağıya çekildiği yönünde sorduğumuz sorulara tatminkar cevaplar verilmemiş, ancak 1. Maddede yer alan düzenlemede geriye yönelik hak kaybının olmaması yönündeki uyarılarımız dikkate alınarak verilen önerge ile 6831 sayılı Orman Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“MADDE 3- 6831 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 12- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 8 inci maddede yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmaz.”

Ancak her iki madde ile getirilen düzenlemenin asıl ihtisas komisyonu olan Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonunda bütün boyutlarıyla tartışılıp görüşülmeden acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmamaktayız.

3.2 Teklifin 4.5, ve 9.maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 4. maddesi;

“MADDE 4- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.”

hükmünü içermektedir.

Teklifin gerekçesinde;

“Devlet memurluğuna alınacaklar için genel şartlar arasında sayılan “Güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılmış olmak.” ibaresi Anayasa Mahkemesinin kararı ile iptal edilmiştir. Yapılan düzenleme ile kamu hizmetlerinin etkin ve sağlıklı bir biçimde yürütülmesi amacıyla 657 sayılı Kanun kapsamında memuriyete atanacaklar için 4045 sayılı Kanun kapsamında güvenlik soruşturması/arşiv araştırması yapılması şartı getirilmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Bu madde Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı sonrası güvenlik soruşturmasının usulüne ilişkin kanunilik unsuru sağlayabilmek adına 4045 sayılı Kanuna yapılan atfı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle ve bu bend ile kamuda ilk defa istihdam edilecek memurlar ve diğer kamu görevlileri için 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun çerçevesinde “güvenlik araştırması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olma şartının getirilmesi ile ilgilidir.

Daha önceki düzenleme 03.10.2016 tarih ve 676 sayılı OHAL Kararnamesinin 74 ve 01.02.2018 tarih ve 7070 sayılı Kanununun 60. maddesiyle 657 sayılı Devlet Memurları kanununun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine 8 numaralı alt bend eklenmek suretiyle yapılan “ Güvenlik Soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak” şeklinde idi.

Söz konusu düzenleme Anayasa Mahkemesinin 29.11.2019 tarih ve 30963 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.07.2019 tarih ve 2018/73E,2019/65 K.sayılı Kararı ile Anayasanın 13,20,128. Maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

4. madde ile ; bu kez 657 s Kanunun 48/1-A- 8 numaralı bendine (Devlet memurluğuna alınacak olanlarda aranan şartlara); "4045 sayılı kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" maddesi eklenmiştir. Her

kademedeki görev için ayırıma tabi tutulmaksızın devlet memuru olabilmek için güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması şartı getirilmiştir.

“Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak” cümlesi yerine 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanun’a göre “güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmış olmak ” cümlesi önerilmekle, aslında, bu öneriyle 4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesinde sayılı görevlerle sınırlı olarak güvenlik soruşturması yapılabileceğini ifade eden 1’inci maddenin tamamen genelleştirilmekte ve genişletilmektedir. 5 ve 11. Maddelerde önerilen düzenlemelerle nerdeyse bütün kamu görevlilerine yönelik yeniden bir güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması başlatılabilecektir.

4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesi “Kamu kurum ve kuruluşları nda, yetkili olmayan kişilerin bilgi sahibi olmaları halinde devlet güvenliğinin, ulusal varlığın ve bütünlüğün, iç ve dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgelerin bulunduğu gizlilik dereceli birimler ile Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, jandarma, emniyet, sahil güvenlik ve istihbarat teşkilatlarında çalıştırılacak kamu personeli ve ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalışacak personel hakkında yapılır.” Şeklinde dir

Bu maddede yer alan düzenleme ile 4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesinde sayılı görevlerle sınırlı olarak güvenlik soruşturması yapılabileceğini ifade etmemektedir; aksine, tüm kamu görevlilerinin yeniden güvenlik soruşturmasına tabi tutulabilmesi için bu kez teklifin 11. maddesinde 4045 sayılı Yasa’nın 1’inci maddesine ek önerilerde bulunmaktadır.

Bu madde teklifiyle AKP, OHAL’i sürekli kılama çabasıdır. Aynı maddeye eklediği “sadakat, bağlılık, vb.” gibi tümüyle keyfiliği besleyecek düzenlemelerle kamu görevi, iktidarların yandaşları dolduracağı bir kamu alanına dönüşecektir. Güvenlik soruşturması, esas olarak, her görev için tartışmaya açık bir düzenlemedir ancak bütün görev alanlarının güvenlik soruşturması kapsamına alınması, yalnızca özel yaşam ya da kanunilik ilkesi ile çelişen bir durumu değil; başta yaşam hakkı ve çalışma hakkı olmak üzere tüm temel hakları ihlal edecektir.

Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesine baktığımızda devlet memurluğu alımlarda *güvenlik soruşturmasına ve arşiv araştırmasına konu edilecek bilgi ve belgelerin neler olduğuna, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağına, hangi mercilerin*

soruşturma ve araştırmayı yapacağına ilişkin herhangi bir düzenlemenin yapılmadığı, böylece konu ile ilgili temel ilkelerin belirlenmeme, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasının uygun olmadığı, ayrıca kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınması, kullanılması ve işlenmesi ile ilgili güvencelerin ve temel ilkelerin belirlenmediği bu nedenlerle Anayasanın 13, 20 ve 128.maddelerine aykırı olması nedeni ile iptal kararı vermiştir. Mahkemenin bu kararında söz konusu edilen güvenceler ve temel ilkeler ile ilgili esasların yeniden kanunla belirlenmesi gerekmektedir.

Yeni kanun metni teklifi ile, devlet memurluğuna alınmada 4045 sayılı güvenlik soruşturmaları ile ilgili kanunun uygulanacağı yer almaktadır. Bu kanun oldukça kısa olup belirli kriterler öngörmüş ve uygulamayı yönetmeliğe bırakmıştır.

Güvenlik soruşturmaları ile ilgili yönetmelik 2000 yılında çıkmış daha sonra yönetmeliğe bazı eklemeler yapılmıştır. Yönetmelikte esas olarak sorunlu bölüm 11.maddesinin c fıkrasıdır. Bu fıkra ile 25.10.2018 günlü Resmi gazete ile yapılan 30576 sayılı cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile eklenen 228/9 maddesi ile "Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakının bulunup bulunmadığı ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanuna ve Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı davranıp davranmadığı," ibaresi eklenmiştir. Burada geçen İltisak kavramı 4045 sayılı güvenlik soruşturmaları ile ilgili kanunda yer almadığından dava konusu yapılabilecektir.

Anayasa Mahkemesinin güvenlik soruşturmaları kanunu ile ilgili vermiş olduğu Fatih Saramaz kararı esasında 4045 sayılı kanun ve ilgili yönetmeliğin sorunlu olduğunu ortaya koymaktadır. Bu kararda; 4045 sayılı Kanunun bireylerin özel hayatına saygı hakkının güvencelerini sağlayacak hükümlerden yoksun olduğunu, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının nasıl ve ne şekilde yapılacağı konusunda hiçbir düzenleme içermediğini, bu konuyu soruşturma ve araştırma yapmaya yetkili makamların görev ve talimatlarına bıraktığını, objektif ön görülebilir ve önceden belirlenebilir güvenceleri ve usullere tabii kılınmadığını, bu haliyle de keyfiliği açık bir durum yarattığını, 4045 sayılı Kanunun temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasında aranan konu ile ilgili temel esasları, ilkeleri içeren bir çerçeve sahip olmadığını, olası kötüye kullanmalara yeterli güvence sağlayacak şekilde kaleme

alınmadığını, bu yasaya dayanılarak yapılan işlemin Anayasa'nın 20. Maddesine aykırı olduğuna karar vermiştir.

Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin belirlediği kriterlere göre yeni mevzuat yapılması gerekmektedir.

Bu nedenle söz konusu düzenleme Anayasa Mahkemesi kararını karşılayacak bir düzenleme değildir. Bu bağlamda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasıyla elde edilen verilerin kişisel veri niteliğinde olduğunu, Kuralla güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında kamu mercileri tarafından özel yaşamı ile ilgili sorular sorulması da dahil olmak üzere bir bireyin özel hayatı, iş ve sosyal yaşamıyla ilgili bilgilerinin alınması, kaydedilmesi ve kullanılması özel hayata saygı hakkına sınırlama niteliğinde olduğunu, kamu görevine atanma ile ilgili düzenleme getiren kuralların kamu makamlarına hangi koşullarda ve hangi sınırlar içinde tedbirler uygulama ve özel hayatın gizliliğine yönelik müdahalelerde bulunma yetkisi verildiğini yeterince açık olarak göstermesi ve olası kötüye kullanmalara karşı yeterli güvenceleri sağlaması gerekmektedir.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda devlet memurluğuna atanmada esas alınacak kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunla belirlenmeksizin bunların alınmasına ve kullanılmasına izin verilmesinin Anayasa'nın 13., 20. ve 128. maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

Anayasa'nın "Temel Haklar ve Ödevler" başlıklı İkinci Kısımının, "Siyasi Haklar ve Ödevler" başlıklı Dördüncü Bölümünün IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı alt bölümünün, "A. Hizmete girme" başlıklı 70. maddesi; "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez." hükmünü taşımaktadır.

Bu maddedeki hükme göre; Kamu hizmetine alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez. (md.70).

"Görevin gerektirdiği nitelikler":

- diploma,
- sınav,
- staj (gerekliyorsa).

Genel liyakat ilkesi dışında, olsa olsa ilgili görevin gerekleri (yabancı dil, bilgisayar, sürücü belgesi, seyahat edebilme vb.) elden geldiğince somut öğelere ilişkin olup, bunlar aslında sınavın gerekleri olarak önkoşullar şeklinde aranır.

Anayasa'nın 70.maddesindeki "Hiçbir ayırım gözetilemez" şeklindeki yasak, görevin gerektirdiği nitelikler açısından göreve girmede herhangi bir ayırım yapılamayacağını ifade eder ki; "güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması" başlığı altında yürürlükte bulunan ve önerilen düzenleme, istisna kabul etmeyecek biçimde öngörülen ayrımcılık yasağı ilkesini zedelemektedir.

Kamu görevlilerinin atanmaları, "kanunla düzenlenme" kuralına bağlanmış olsa da, bu düzenleme, güvenlik soruşturmasına cevaz vermez.

Görevde bulunan kamu görevlilerinin, "görev ve sorumlulukları ile disiplin kovuşturulması", Anayasa ile sıralanmış ve güvencelere bağlanmıştır (md.129):

- Anayasa ve kanunlara sadakat,
- Disiplin soruşturmasında savunma hakkı güvencesi,
- Disiplin kararlarına karşı yargısal güvence,
- Ceza kovuşturmasının izne bağlanması.

Kamu görevi statüsünde bulunanlar hakkında öngörülen bu anayasal güvencelerden, "görevin gerektirdiği nitelikleri" taşıyan, ancak "güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması" adı altında görevle ilgisi bulunmayan birtakım bilgi ve öznel değerlendirmeler sonucu, kamu görevine atanamama;

1) En başta, Anayasa'nın 70. Maddesine aykırıdır .Burada çifte aykırılık; çünkü güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması ile "görevin gerekleri" arasında bağlantı yok. Kaldı ki, bu usul, ayrımcılığa açıktır.

2)Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Hukuk devleti; hukuk kurallarının kapsamıyla beraber, kişinin hak ve yükümlülüklerinin öngörülebilirliği temeline dayanır. "Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması" kavramı ve ilişkili düzenleme; belirsizdir, keyfliğe açıktır ve hukuki güvenlik ilkesini ihlal etmektedir.

3)Bu düzenleme Anayasa'nın 129. maddesinde öngörülen güvenceler açısından da sorunludur. Çünkü, henüz göreve başlamamış bulunan bir adayın "Anayasaya sadakat" ölçüsü ne olacaktır? Sonra, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması'na

karşı savunma hakkından yoksun bulunan kişi hakkında bir karar olmadığı için yargısal başvuru yolunun işletilmesi de zor olacaktır

4)Anayasa madde 70'te öngörülen koşulları taşıyan bir adayın, güvenlik soruşturması sonucu kamu hizmetine girme hakkından yoksun kılınması, "hak ve hürriyetlerin sınırlanması" kenar başlıklı Anayasanın 13. Maddesine çok yönlü olarak açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

5)Anayasa madde 129'da, "Silahlı Kuvvetler Mensupları ile hakim ve savcılar hakkındaki hükümler"in saklı tutulması, bu mesleklere özgü düzenlemelerin yapılabileceği, ancak bunların da Anayasa'nın emredici ve yasaklayıcı hükümlerine aykırı olamayacağı anlamına gelmektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasını iptal ettiği kararında izah olunan hususların Anayasa'ya aykırılığını açık bir şekilde ortaya koymuştur.

"Bu konuda konulacak kuralların kuralların kamu makamlarına hangi konular ve hangi sınırlar içinde tedbirler uygulama ve özel hayatın gizliliğine yönelik müdahalelerde bulunma yetkisi verildiğini yeterince açık olarak göstermesi ve olası kötüye kullanımlara karşı yeterli güvenceleri sağlaması gerekir.

Kuralda güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılması memurluğa alımlarda genel şartlar arasında sayılmasına karşın güvenlik soruşturmasına ve arşiv araştırmasına konu edilebilecek bilgi ve belgelerin neler olduğuna, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağına hangi mercilerin soruşturma ve araştırmayı yapacağına ilişkin herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Diğer bir ifadeyle güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasına ve elde edilecek verilerin kullanılmasına ilişkin temel ilkeler belirlenmeksizin kuralla sadece güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması devlet memurluğuna alımlarda aranacak şartlar altında sayılmaktadır.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda devlet memurluğuna esas alınacak kişisel veri niteliğindeki bilgilerin alınmasına, kullanılmasına ve işlenmesine yönelik güvenceler ve temel ilkeler kanunla belirlenmeksizin bunların alınması ve kullanılmasına izin verilmesi Anayasa'nın 13., 20. ve 128 maddeleriyle bağdaşmamaktadır."²şeklinde izah olunan Anayasa'ya aykırılıkların aksine bir düzenleme Anayasa'ya aykırı olacaktır".

²01.02.2018 tarih ve 7070 sayılı Olganüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılmasındaki Kanununun 60. Maddesi ile eklenen 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin 29.11.2019 tarih ve 30963 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 24.07.2019 tarih ve 2018/73E,2019/65 K.sayılı Kararı

Teklifin 5. maddesi 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa geçici bir madde eklenmesini öngörmektedir.

"MADDE 5- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 47- Bu Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 29/11/2019 tarihinden önce yürürlükte bulunan (8) numaralı alt bendi veya bu bende atıf yapan mevzuat uyarınca yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanmayan veya atama onayı iptal edilen ya da sözleşmesi feshedilen kişiler tarafından süresinde açılmış, kanun yolu aşamasında bulunanlar dahil görülmekte olan iptal davalarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, süresinde açılacak iptal davalarında ise dava dilekçesinin idareye tebliğinden itibaren otuz gün içinde; idarece resen, ilgililer hakkındaki güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasının yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yeniden yapılmasına karar verilir. Bu karar en geç yedi gün içinde davaya bakmakta olan mahkemeye bildirilir. Mahkemece bu bildirim üzerine altı ay süreyle davanın geri bırakılmasına karar verilir. Yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucunda idarece dava konusu işlem kaldırılarak;

a) İlgilinin atanmasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

b) İlgilinin atanmamasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine, bu işleme dair iddialarını ileri sürebilmesi için mahkeme tarafından davacıya otuz günlük bir süre verilir, idarenin aynı sürede vereceği savunmayla dava dosyası bu işlem yönünden tekemmül ettirilir ve uyuşmazlık yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Birinci fıkra uyarınca geri bırakılmasına karar verilen davalarda, altı aylık süre içinde idarece bildirimde bulunulmayan hallerde, mahkemece bu sürenin dolduğu tarihten itibaren kaldığı yerden davaya devam olunur. Ancak mahkemece işin esası hakkında karar verilmeye kadar birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca idare tarafından bildirimde bulunulması halinde uyuşmazlık ilgili bentler uyarınca sonuçlandırılır."

hükümünü taşımaktadır.

Maddenin gerekçesinde;

"Anayasa Mahkemesince iptal edilmeden önce, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin 8 numaralı alt bendine istinaden yaptırılan güvenlik soruşturması/arşiv araştırması sonuçlarına göre tesis

edilen işlemlere karşı açılan ve açılacak davalarda oluşabilecek tereddütlerin giderilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.”

şeklinde bir açıklama yapılmaktadır

Bu madde ile yapılan düzenleme ile devam eden güvenlik soruşturmalarının yenileneceği ve böylece sürenin bir kez daha uzatılacağı, devam eden davaların 6 ay boyunca bekletileceği bu arada güvenlik soruşturmasının yeniden yapılacağı ve yeni sonuca göre mahkemenin kaldığı yerden devam edeceğine dair düzenleme yapılarak süreç uzatılmakta ve kişiler beklenti içerisine bırakılmaktadır. Güvenlik soruşturmasında olan veya sonuçlara itiraz edenlerin itiraz etmeleri durumunda bu kanun teklifine göre durumlarının yeniden görüşüleceği düzenlenmektedir. AYM'nin karar verdiği tarihten bu kanun teklifinin yasalaşmasına kadar geçen süre zarfında oluşan “güvenlik soruşturmasız memurluğa atanma”nın önü kesilmek istenmektedir. AYM kararına üzerinden yapılan başvuru ile mahkeme süreçlerinde olan davalarla ilgili altı aylık bir durdurma ve güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının bu kanun teklifi kapsamında yapılması öngörülmektedir.

Söz konusu düzenlemeyle 657 sayılı Kanun'a geçici 47'inci madde eklenmekte ve söz konusu düzenleme geriye yönelik olarak işletilmektedir.

Söz konusu düzenleme, yapılmış veya yapılmakta olan güvenlik soruşturmaları açısından geriye yönelik düzenlemeler içerdiğinden Anayasa'ya aykırı bulunmaktadır. Söz konusu düzenlemede yargının karar alma sürecini etkileyecek düzenlemelere de yer verilmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği düzenleme uyarınca yapılan güvenlik soruşturmasında veya arşiv araştırması sonucuna göre kamu görevine atanmamış olanların süresinde açtıkları dava ve açacakları davanın idareye bildiriyle idarece, yeni düzenlemeye göre, yeniden güvenlik soruşturması yapılmasına karar verilmesi hususu düzenlenmiştir. Ayrıca, idarenin mahkemeye bildiriyle mahkeme davanın altı ay geri bırakılmasına karar vermesi hususunda da düzenleme yapılmıştır fakat daha önce güvenlik soruşturması beklemiş, mahkeme sürecinde de beklemek zorunda kalan ilgilinin davasının da altı ay geriye bırakılacak olması, maaş almadığı ve durumun belirsiz kaldığı süreci uzatarak mağduriyetlerin uzamasına sebebiyet verecektir.

Bu kanunun yürürlük tarihinden önceki mevzuata göre yapılan bir işlemin ve bu işleme karşı açılmış bir davanın yasaların geriye yürümezlik ilkesi zedelenerek yeniden

ele alınması, adil yargılanma hakkının ihlali anlamına geldiği gibi hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

Yeniden güvenlik soruşturması, yeni bir hukuki normdur. Bu norm 4045 sayılı yasayla ilgilidir. Dolayısıyla bu normun yargılanması devam eden davalar veya yasanın yürürlük tarihinden önce açılacak davalar açısından mahkemenin vereceği kararı belirlemektedir. Bu düzenleme, yargının bağımsızlığı ilkesini zedelemektedir.

İdareye tanınan süre aslında sınırları belirli bir süre değildir. İdare, dava süresi boyunca istediği zaman, istediği kişiler açısından karar gönderme serbestisiyle donatılmıştır. Kişilerin mağduriyetinin makul süre içerisinde sonuçlandırılmaması hukuki belirlilik ilkesini zedeleyici bir düzenlemedir

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

Teklifin 11. maddesi,4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine Ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunda değişiklik yapmaktadır.

*“**MADDE 11-** 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanunun 1 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına “kimler olduğu,” ibaresinden sonra gelmek üzere “değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar” ibaresi eklenmiştir.*

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu kişilerin;

a) Anayasaya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları,

b) Kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığı, kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimlerinde ilişkili bulunup bulunmadığı ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı,

yönerlerden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak veri, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kamu kurum ve kuruluşu bünyesinde kurulan Değerlendirme

Komisyonuna iletilir. Komisyon bu verilere ilişkin değerlendirmelerini atamaya yetkili amire sunar. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme komisyonları, veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemleri alır. Bu kapsamda elde edilen kişisel veriler, amacı dışında işlenemez, aktarılamaz. Bu veriler ilgili hakkında talebe konu işlemin tekemmülünü müteakiben veya her durumda iki yılın sonunda değerlendirme komisyonlarınca silinir ve yok edilir. Ancak bu veriler, işleme karşı dava açılması halinde karar kesinleşmeden silinemez ve yok edilemez. Mahkemelerin bu konudaki talepleri, değerlendirme komisyonunun bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından karşılanır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İştihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.”

hükmünü içermektedir.

Teklif metninin gerekçesinde;

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacakların, 4045 sayılı Kanun kapsamında yapılacak güvenlik soruşturması/arşiv araştırmasında belirlenen ilke ve kurallar yönünden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak verilerin, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme makamlarınca sadece amaca yönelik işlenebileceği, bu kurum ve kuruluşlar tarafından veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemlerin alınacağı ve sonunda silineceği düzenlenmektedir.”

açıklamasına yer verilmiştir.

Bu madde ile 4045 sayılı yasaya güvenlik soruşturması veya arşiv taramasının içeriğini belirlemektedir. Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması sadece ilk defa atananlarla ilgili değil, yeniden atananlarla da ilgili hale getirilerek kapsamı genişletilmektedir.

Ayrıca yasanın 1. maddesine yapılan ekleme de İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu Kişilerin; "Anayasaya ve devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birlikteliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları" kriteri eklenmiştir. ayrıca güvenlik soruşturmasının kimler tarafından yapılacağı düzenlenmiştir.

4045 sayılı kanuna atıf yapılması ve bu kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliğe göre işlem yapılması sorunu çözmemektedir. Kişilerce açılacak davalarda en nihayet Anayasa Mahkemesinden sonuç almak mümkündür. Çünkü kanun metni ve ilgili yönetmelik hukukun genel ilkelerine uygun şekilde düzenlenmemektedir.

Ayrıca buradaki düzenlemede Anayasa Mahkemesi Kararında yer alan “kanunla belirtilir” uyarısına rağmen Cumhurbaşkanlığı tarafından yürürlüğe konulacak yönetmeliklere bir takım düzenlemelerin havale edilmemesi gerekir.

Teklifle getirilen düzenleme birçok açıdan sorunludur ve Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırıdır. Öncelikle, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv taraması konuları, oldukça muğlak, hukuk dışı, idareye oldukça subjektif karar verebilmesine neden olacak düzenlemeler içermektedir. Anayasa mahkemesinin gerek bireysel başvuru kararlarında gerekse iptal davalarında Anayasa'nın temel hak ve hürriyetleri koruyucu hükümlerine aykırı bulunduğu ifadeler kanun maddesi haline getirilmiştir. Terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olma gibi bir kavram ceza hukukunda yoktur. Kolluk kuvvetlerince arama, kolluk kuvvetleri ile MİT'te ilişkisinin bulunması gibi absürt ve hukuk dışı düzenlemeler de kişinin güvenlik soruşturmasını olumsuz olarak tanımlanmasına neden olacaktır. Öte yandan idarece gayri hukuki olarak hükme göre Anayasa Mahkemesinin “Barış Akademisyenleri”ne ilişkin ihlal kararına rağmen haklarında yasadışı fiili olarak verilmiş tahditler kaldırılmadığı için bu kişilerin OHAL komisyonunca görevlerine iadesine karar verilmiş olsa bile başlatılamayacağını belirtmek gerekiyor. İdarenin kendiliğinde tahdit koyma alışkanlığı bulunmaktadır.

Yine kanunun uygulanmasının temel esaslarının ve ilkelerinin nasıl ele alınacağı, verilerin hangi esaslara göre toplanacağı, verileri değerlendirme komisyonlarının kuruluşu, burada kimleri yer alacağı, verilerin değerlendirmesine ilişkin kriterlerin ve ilkelerin neler olacağı gibi hususların yönetmeliğe bırakılması da hukuk güvenliği ilkesini zedeleyici düzenlemedir.

Son olarak buraya konulan hükümler, Anayasa mahkemesinin 29/11/2019 tarihli kararı ile 2014/7256 ve 2014/15365 Başvuru Numaralı kararlarına aykırı olduğunu ve burada belirlenen ihlalleri gidermediği düşünülmektedir.

Bu düzenleme de yukarıda izah edildiği şekilde Anayasa'nın 2, 13, 20, 70, 128. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca söz konusu düzenlemelerin Anayasa'nın 90. maddesi hükmü dikkate alınarak taraf olunan uluslararası antlaşmalar açısından da gözden geçirilmesi gerekir. Komisyona davet edilen sivil toplum örgütlerinin uyarı da dikkate alınmamıştır.

Türkiye'deki "denge, denetim, kontrol, yargı bağımsızlığı" gibi kavramların zaten tasfiye edildiği bu dönemde bu maddelerin daha dikkatli ve titiz bir çalışmaya tabi tutulması gerekir.

Mutlaka düzenleme yapma eğilimi var ise, o zaman, Anayasa Mahkemesinin temel aldığımız kararında üzerine vurgu yapılan şu 3 ögenin mutlak surette dikkate alınması gerekir.

Birincisi, bilgi ve belgelerin neler olduğu. Yani adayın hâl ve hareketine ilişkin işlemlere ilişkin olarak hangi bilgi ve belgeler söz konusu, bunların somut olarak belirtilmesi gerekir.

İkinci olarak, peki, bu bilgiler ne şekilde kullanılacaktır, bunun açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Bu bilgilerin güvenliğinin de sağlanması gerekir.

Üçüncü olarak, hangi merciler soruşturma ve araştırmayı yapacaktır, bunların açıkça belirtilmesi gerekir. Söz konusu düzenlemeler Anayasa Mahkemesinin aradığı, elverişlilik, ölçülülük, orantılılık, açıklık ve kesinlik ilkelerine uygun bir şekilde yapılmamıştır. Bazı düzenlemeler ilgili yönetmelik maddelerinin kanun metnine taşınmasından ibarettir.

Konunun aceleye getirilmeden Anayasa ve Adalet Komisyonlarının da görüşlerine başvurularak veya bir alt komisyon kurulmak suretiyle çözümlenmesi gerektiği yönündeki önerimiz komisyondaki görüşmeler sırasında kabul görmemiştir. Bu maddelerin teklif metninden çıkarılması yönündeki önergelerimiz red edilmiştir.

3.3 Teklifin 6 . maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin 6. maddesiyle, Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'nda yapılan değişiklik ile döner sermaye kullanımına "Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak" hususunun eklenmesi, önerilmiştir.

Komisyondaki tartışmalar sırasında döner sermaye gelirlerinin yıllık 300- 400 Milyon Türk Lirasına ulaşmasının beklendiği ifade edilmiştir.

Söz konusu düzenleme Kültür ve Turizm Bakanlığının ödenek yetersizliğinin itirafı niteliğinde olup Bakanlığın döner sermaye gelirinin yine Bakanlığa ait olan kültür,

turizm yatırımı konulu yeni kamulaştırma ödemeleri ve taşınmaz mal alım bedelleri için kullanılmasının yolu açılmaktadır. Gerekçede daha fazla yabancı turisti çekmek adına yapılacak kültür ve turizm yatırımlarının öneminden, yaratılacak katma değerden bahsedilmektedir.

Döner sermaye gelirlerinden yapılacak ödemeler, Bakanlık tarafından sunulan kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulan taşınmaz mal alımları ile kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dâhil olmak üzere her türlü desteğin döner sermayeden sağlanmasını içermektedir. Fıkırada Bakanlığın kültür ve turizm alanındaki tüm yatırımları için döner sermaye gelirin kullanılması yolu muğlak, tümüyle idarenin takdir yetkisine bırakılan bir hükümle açılmakta olup mali ya da konu içerikli sınırlandırma öngörülmemiştir. Bakanlığın yıl içinde daha fazla ek ödenek yerine döner sermaye gelirlerini kullanmasının yolunu açan düzenleme ayrıntılı hükümlerle düzenlenebilir.

Madde bu haliyle Bakanlığa kamu hizmeti için ihtiyaç duyduğu her taşınmazı ya da kamulaştırma bedeli için her konuyu döner sermayeden karşılama imkânı doğurmaktadır. Kamulaştırma bedeli ödenerek idareye katılan taşınmazların sonraki süreçte nasıl el değiştirebildiğine dair örnekleri hatırladığımızda döner sermaye gelirlerine kriz koşullarında başvuran iktidarın bu taşınmazları kısa süre içinde elden çıkaramama, özelleştirememe kısıtının eklenmesi gerekir.

6. maddenin mevcut hâlinde döner sermaye kullanım alanı çoğunlukla kültür, sanat faaliyetleri için yayıncılık, tanıtımı uluslararası organizasyonlar, telif hakkı satın alma, radyo , TV programlarıyla sınırlıyken teklif yoluyla eklenen ibareler, harcamaların yönünü ve ağırlığını kültür, sanat yayıncılığı, tanıtımı odaklı çalışmalardan kamulaştırma ve yüksek bedelli taşınmaz alımına doğru kaydırabileceği yönünde de tereddüt uyandırmaktadır.

Kamulaştırma ve kamu hizmetinde sunulan taşınmazların alımı için kullanılacak döner sermaye gelirleri mevcut 2252 sayılı Kanun'un madde 5 de sayılmıştır.

a) Müzelerle, Devlet Tiyatroları ve Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüklerince düzenlenenler dışındaki tiyatro, bale, opera, konser, sinema ve benzeri yerlere giriş ücreti dâhil, her türlü ücretler,

b) Her çeşit hizmet, mal, sanat eseri, kültür malzemesi, yayın ve benzeri satış gelirleri,

c) Taşınır mallarla, Kültür Bakanlığına tahsis edilen ve döner sermaye hizmetlerinde kullanılan taşınmaz malların ve tesislerin sergi, yeme, içme, dinlenme yerleri ile salon, büfe ve otoparklarının işletme ve kira gelirleri,

d) Depozito gelirleri,

e) Telif hakkı gelirleri,

f) Diğer gelirleri.

Söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması yönündeki önergemiz red edilmiş, ancak maddenin kapsamı sadece “kamulaştırma” ödemelerine destek olacak şekilde daraltılmıştır.

3.3 Teklifin 7, 8 ve 9. maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 7. maddesi;

“MADDE 7- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarını Bakanlık açar, takip eder, sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir.”

hükmünü içermektedir.

Madde metnin gerekçesinde;

“8/12/2004 tarihli ve 5273 sayılı Arsa Ofisi Kanunu ve Toplu Konut Kanununda Değişiklik Yapılması ile Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Kaldırılması Hakkında Kanun ile 1164 sayılı Kanunda yazılı görevler Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilmiştir. Bu çerçevede, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Bakanlığa bağlı olduğu dönemde yapmış olduğu kamulaştırma iş ve işlemlerine yönelik davalarda husumet, Kanun ile bu görevlerin Toplu Konut İdaresi Başkanlığına (TOKİ) verilmesi sebebiyle TOKİ'ye yöneltilmiş ve bu davalar anılan İdare tarafından yürütülmüştür. Ancak TOKİ'nin taşra teşkilatı bulunmadığından davaların yerelden takibinde zorluklar yaşanmaktadır.

Bu değişiklikten önce bu görev, mülga Bayındırlık ve İskan Bakanlığına bağlı olarak, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilmekte olduğundan,

Bakanlığın taşra teşkilatının bulunması sebebiyle mezkur davaların takibi yerelde yapılabilmekteydi.

Genel bütçeye tabi olmayan ve taşra teşkilatı bulunmayan TOKİ 9/7/2018 tarihinden itibaren, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlanmıştır. Bakanlığın genel bütçeye tabi olması ve taşra teşkilatının bulunması hususları göz önünde bulundurulduğunda; bu kapsamda ülkemizin muhtelif illerinde açılmış olan yaklaşık 450 adet davanın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından takip edilmesi hizmetlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi yönünden kamu yararına uygun olacaktır. Söz konusu davaların, taşra teşkilatı bulunan, TOKİ'nin bağlı kuruluşu olduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yerinden takip edilmesi usul ekonomisine ve kamu kaynağının amacına uygun kullanılması ilkesine de uygun olacaktır.

Madde ile; 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, 8/12/2004 tarihinden sonra 1164 sayılı Kanun kapsamında yapılan kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumetin TOKİ'ye, bu tarihten önceki kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda ise husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltilmesi amaçlanmaktadır."

açıklamasına yer verilmiştir.

Teklifteki düzenlemeye göre Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün kapatıldığı 8/12/2004 tarihinden önce 1164 sayılı "Arsa Ofisi Kanunu" kapsamında yapılan kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalarda husumet, TOKİ yerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yöneltililecektir.

TOKİ aleyhine açılmış davaların husumetlisinin artık Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olması konusunda asıl amaç, TOKİ nin davaları kaybetmesi durumunda TOKİ nin hak ve alacaklarına haciz uygulanmak suretiyle ilamın gereği hızlıca yerine getirilebilirken Çevre ve Şehircilik Bakanlığına husumetin yöneltilmesiyle birlikte, Bakanlığın mallarına haciz uygulanamayacağı gerekçesiyle ilamın infazı, yani ödemenin gerçekleşmesi Bakanlığın idari takdir yetkisine bırakılmaktadır. Böylece faiz işleyecek olmasına karşın, mahkeme kararının uygulanması ve tahsilatın gerçekleşmesi çok uzun sürelere yayılabilecektir. Maddeyle Bakanlık TOKİ'nin yerine geçmekte ve ödemeleri geciktirebilecek yetkiyi eline almaktadır. Bu tür davalarda yüzde 9 yasal faiz uygulanacağı için, kriz ortamında malikin reel kaybı çok daha fazla olacaktır. Bu nedenle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması için verdiğimiz önerge komisyonda kabul edilmemiştir.

Teklifin 8. maddesi;

"MADDE 8- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların

eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

hükümünü içermektedir.

Madde metnin gerekçesinde;

“1956 yılından itibaren idareler tarafından yapılagelen kamulaştırma işlemleri sonucunda, o dönemlerde mahkemelerin verdiği tescil kararları üzerine idareler adına tescilli yapılan taşınmazlar hakkında günümüzde açılan davalar; mahkemelerce, mevcut tescil kararlarına rağmen kamulaştırmaz el atma davaları olarak nitelendirilmektedir.

Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan bu davalarda; mahkemeler tarafından el atma bedelinin 2942 sayılı Kanununun geçici 6 ncı maddesinde yer alan hüküm uyarınca; taşınmaza el atıldığı yani mahkemece idare adına tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması gerekir iken; dava açıldığı tarihteki vasfı dikkate alınarak kamulaştırma sanki o tarihte yapılmış gibi tazminata hükmedilmektedir. AİHM'nin benzer nitelikli davalarda verdiği kararlardaki yaklaşımı; “el konulan mülkün değerinin ve kamulaştırma tazminatının, kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeriyle arasında makul bir ilişki olmalıdır.” şeklindedir (25/3/1999 tarih ve 31423/96 sayılı Yunanistan kararı ile 22/9/1994 tarih ve 1361688 sayılı Fransa kararı).

Mahkemeler, taşınmazın tescil kararı verildiği tarihteki vasfına ait değer davanın açıldığı tarihte taşınması yerine, kamulaştırmayı yapan idarenin bu taşınmazın kamulaştırıldığı tarihten sonra o taşınmaza ilişkin yaptığı planlama ile alt yapı ve üst yapıda getirdiği değerleri de dikkate alarak karar verdiği için idareler, ödeyemeyeceği fahiş tutarlarda tazminat yükü ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sebeple Kanunda açık düzenleme yapılması zarureti hâsıl olmuştur.

Madde ile, 2942 sayılı Kanuna ek madde eklenerek, söz konusu davalarda taşınmazın değerinin, o taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilmesi ve tespit edilen bu bedelin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahiplerine ödenmesi hedeflenmektedir. Bu yöntemle paranın zaman değerini korumak amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınarak güncellenmek suretiyle hükmedilecek tazminat tutarının belirlenmesinin davacı yönünden sebepsiz zenginleşmeye meydan verilmeksizin adil denge ilkesine uygun kamulaştırmanın yapıldığı sıradaki piyasa değeri arasında makul bir oran olması amaçlanmaktadır.

açıklaması yer almaktadır.

Maddede yer alan düzenleme bir ölçüde mülkiyet hakkının ihlalidir. Vatandaş lehine sonuçlanmaya başlanan yargı kararlarının önüne yeni yasa maddesiyle geçme girişimidir. 9. maddenin 2. Fıkrasında da anıldığı üzere, idare aleyhine açılmış ve devam eden davalarda da uygulanacak olması nedeniyle, telafisi imkansız sonuçlar doğurabilecektir. Yargı kararlarıyla sabit olduğu üzere, bu düzenleme, hatalı kamulaştırma işlemi sonucunda zararının tazmin edilmesi gereken vatandaşa idarenin hukuka aykırı işleminin faturasını kesmektedir.

Düzenleme, idare adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ama hak sahiplerine ödenmemiş kamulaştırma bedeli nedeniyle, idare aleyhine açılan davalarda taşınmazın değer tespitini tümüyle değiştirmeye dönüktür, vatandaşın uğradığı hak kaybını telafi etmek yerine, oluşan arazi rantını belli şirket ya da idare lehine sonuçlandırmak için hazırlanmıştır.

Teklifeye göre; Kamulaştırmaz el atma sebebiyle açılan davalarda taşınmazın değeri, taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihin değerlendirme tarihi olarak esas alınması ve o tarihteki vasfı gözetilmek suretiyle tespit edilecek. Tespit edilen bu bedel TÜİK tarafından açıklanan TEFE/ÜFE/YI-ÜFE aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenerek hak sahibine ödenecektir.

Düzenlemeyle; idarece yapılacak ödemeler olması gerekenin çok altına düşürülecek, yargı kararlarının önüne yasayla geçilecektir.

Buna göre; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarihteki rayiç bedelinin esas alınması ve oluşacak yargı kararına göre TEFE/ÜFE/YI-ÜFE değişim oranında ödeme yapılması öngörülmektedir.

Yargı ise, bu teklifteki maddenin tersine, vatandaş lehine kararlara hükmetmekte, kamulaştırmayı yapan idarenin bu taşınmazın kamulaştırıldığı tarihten sonra o taşınmaza ilişkin yaptığı planlama ile alt yapı ve üst yapıda getirdiği değerler de dikkate alarak karar vermektedir. Düzenleme, özellikle 1990'lı yıllardan başlanarak belli arazilerdeki kamulaştırma işlemleri sonrasında ortaya çıkan arazinin değerlendirilmesinden, yargı kararı lehine sonuçlanmış olan vatandaşların yararlanmaması adına çıkarılmaktadır.

Gerekçede idarenin mevcut yargı kararları nedeniyle altından kalkamayacağı bedeller ödemek durumunda kaldığı anlatılırken, taşınmazın rayiç değeri ve

vatandaşın alması gereken yüksek faizi engellenmektedir. Kamulaştırılmış arazilerin ilerleyen yıllarda ne kadar değerlendirildiği, hangi kişi ya da şirketlere devredildiği, uzun vadede hangi projelerin bu taşınmazlar üzerinden geçtiği, kısacası arazi rantının paylaşımında davacı vatandaş devredışı bırakılmaktadır.

Bu maddede yer alan düzenleme Anayasa'nın 36. maddesinde tanımını bulan hak arama özgürlüğünü etkisiz kılmaktadır. Bu aynı zamanda Anayasa'nın 35. maddesinde tanımını bulan "mülkiyet hakkı" açısından da halel getirmektedir. Ayrıca Anayasanın 2. maddesi gereğince hukuki güvenlik ilkesini ortadan kaldırmaktadır. Anayasanın 13. ve 37. maddeleri açısından da sorunlu bulunmaktadır.

Taşınmazın değer tespitindeki bu değişiklik, yargı kararlarının yok sayılmasıdır, "mega proje" adı altındaki projelerin geçeceği yerlerin değerinin çok altında el değiştirme ihtimalinin bulunmasıdır.

Teklifin 9. maddesinde;

"MADDE 9- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 15- 1164 sayılı Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin olarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığı leh ve aleyhine yargı mercilerinde açılmış veya husumet yöneltilmiş devam eden davalar ile icra takipleri, ek 2 nci madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.

Mülga 6830 sayılı Kanunun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılmış ve devam eden davalar, ek 3 üncü madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır."

hükmü yer almaktadır.

Maddenin gerekçesinde;

"Madde ile; 2942 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen ek 2 nci ve ek 3 üncü maddelerin, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takipleri hakkında da uygulanması amaçlanmaktadır."

açıklaması yer almaktadır.

2942 sayılı Kanuna bu kanun teklifinin 7. ve 8. maddeleriyle eklenen hükümler, bu Kanunun yayımlanmasından önce açılmış ve devam eden davalar ile icra takiplerine de uygulanacaktır.

Madde 7’de olduğu gibi, husumetlinin TOKİ yerine artık Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olması konusunda asıl amaç, TOKİ nin davaları kaybetmesi durumunda TOKİ nin hak ve alacaklarına haciz uygulanmak suretiyle ilamın gereği hızlıca yerine getirilebilirken Çevre ve Şehircilik Bakanlığına husumetin yöneltmesiyle birlikte, Bakanlığın mallarına fiilen haciz uygulanamayacağı gerekçesiyle ilamın infazı, yani ödemenin gerçekleşmesi Bakanlığın idari takdir yetkisine bırakılmaktadır. Böylece faiz işleyecek olmasına karşın, mahkeme kararının uygulanması ve tahsilatın gerçekleşmesi çok uzun sürelerle yayılabilecektir. Maddeyle Bakanlık TOKİ’nin yerine geçmekte ve ödemeleri geciktirebilecek yetkiyi eline almaktadır. Bu tür davalarda yüzde 9 yasal faiz uygulanacağı için, kriz ortamında malikin reel kaybı çok daha fazla olacaktır.

Hukuki güvenlik ilkesi, temel haklarda korunan ortak bir değerdir. Bu ilke, hukuk devleti ilkesinin olmazsa olmaz koşuludur ve Anayasa’nın bütününe egemen olan temel bir ilke görünümündedir. Hukuk devleti ilkesi, en kısa tanımıyla; “vatandaşların hukuki güvenlik içinde buldukları, devletin eylem ve işlemlerinin hukuk kurallarına bağlı olduğu bir sistemi anlatır.” Hukuk devleti hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm işlem ve eylemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerektirir. Hukuk devleti ilkesi, bünyesinde birçok alt ilke içeren genel bir ilke olduğundan diğer bazı ilkelerle birlikte ele alındığında kavranması kolaylaşacaktır.

Anayasa Mahkemesi birçok kararında “*hukuki güvenlik ilkesi*”nin hukuk devletinin unsurlarından biri olduğunu kabul etmiştir. Anayasa Mahkemesi’nin 08.10.2003 tarih, 2003/67E. 2003/88K. sayılı kararında “*Anayasa’nın 2. maddesinde, Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa’nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. Bu bağlamda, hukuk devletinde yasa koyucu, yasaların yalnız Anayasa’ya değil, evrensel hukuk ilkelerine de uygun olmasını sağlamla yükümlüdür.*” ifadelerine yer verdikten sonra yasa değişikliklerinde “*hukuk güvenliğini sarsmayacak biçimde makul ve ölçülü bir geçiş süreci*” öngörülmesi gerekliliğine vurgu yapmıştır.

Fakat söz konusu değişiklikler hem yasa maddelerin geriye yürümezliği hem de hukuki güvenilirliği ilkelerini hiçe sayarak, maddenin kesinleşmemiş tüm derdest davalara da uygulanacağı hükmünü getirmiştir.

Düzenleme, kamulaştırmaz el atmaya ilişkin ikili bir ayırım gözetmek suretiyle Anayasa'ya açıkça aykırıdır.

İdarelerin kamulaştırma usul ve kurallarına uymayarak taşınmaza fiilen el atması olarak tanımlanan kamulaştırmaz el atma hukuki durumunda hangi gerekçe ile kamulaştırmanın tamamlanamadığı önemli değildir. Bu nedenle el atmanın ne zaman gerçekleştiği önem arz etmez. Malikin mülkiyetinden ayrılmayan ama fiilen kamu hizmetine tahsis edilmiş olan taşınmazla ilgili olarak açılan davada, taşınmazın dava değeri davanın açıldığı tarihe göre belirlenmesi gerekir. Bu düzenleme ile Kanunun ve Anayasa Mahkemesi'nin gerekçelerinde açıkça görüleceği gibi mülkiyetin “zaman ötesi” niteliği gözardı edilerek idarenin hukuka aykırı eylemi nedeniyle yüksek bedele katlanmaması amaçlanmaktadır.

Bu maddedeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 2, 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

Söz konusu 7, 8 ve 9. Maddelerde yer alan düzenlemelerin Anayasa Komisyonu ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülüp ayrıntılı olarak değerlendirilmeden acele ile bu mini torba kanun teklifi ile yasalaştırılması gayretini doğru bulmuyoruz.

3.4 Teklifin 10.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 10.maddesinde yer alan düzenleme ile Katma değer Vergisi Kanununun Geçici 39. maddesinde değişiklik yapılarak, sanayi sicil belgesini haiz katma değer vergisi mükelleflerine münhasıran imalat sanayiinde kullanılmak üzere yapılan yeni makine ve teçhizat teslimleri için 31/12/2019 tarihine kadar olan katma değer vergisinden istisnasının uygulama süresi 31/12/2022 tarihine kadar uzatılmakta ve Cumhurbaşkanına bu uygulamanın süresini iki yıla kadar uzatabilme hususunda yetki verilmektedir.

Bu madde düzenlemesinde yer alan Cumhurbaşkanına birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatma yetkisinin verilmesi Anayasanın 73. maddesine aykırı bulunmaktadır. Anayasanın 73. maddesinin son fıkrasında;

“Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir” hükmü yer almaktadır. Bu fıkrada Cumhurbaşkanına sürelerle ilgili olarak verilen bir yetki bulunmamaktadır.

Konunun ayrıca Cumhurbaşkanının yetkilerini düzenleyen Anayasanın 104. maddesi açısından da tartışılması gerekir.

3.5 Teklifin 17.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 17. maddesinde, 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası değiştirilerek Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığında görevlendirilen öğretim üyelerine Kurumca ilave ödeme yapılması, ödemenin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunması konusunda düzenleme yapılmaktadır.

İlave ödeme tutarının Cumhurbaşkanınca tespit olunması, Anayasa'nın “Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler” başlıklı 128. Maddesine aykırıdır.

Anayasa'nın 128. maddesinde “Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.” denilmektedir. Öngörülen değişiklik Cumhurbaşkanına üst limiti belli olsa da Kurumca ödenecek ücretleri belirleme yetkisi vermektedir

Maddenin bu haliyle Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünmekteyiz.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, 1'nci bölümde açıklanan nedenlerle bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması 2'nci bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar

tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; 3'üncü bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Bülent Kuşoğlu
Ankara

Abdullatif Şener
Konya
Emine Gülizar Emecan
İstanbul

Kamil Okyay Sındır
İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

2/2452 Esas Numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Usule İlişkin Değerlendirme: Kanunilik ile Meşruluk Arasında Demokrasinin Reddi!

Hukuk devletlerinde kurumsal işleyişin gerek şartı olan yasaların yapım süreçleri hukuk devletinin niteliğine dair güçlü bir parametre olarak öne çıkmaktadır. Yasa yapım süreçlerinin demokratikleşme derecesi, rejimlerin demokrasi endekslerine göre değerini belirler. Muhalefet partilerinin yasa yapım süreçlerine katılması, sivil toplum örgütleri ile meslek örgütlerinden yasa yapım süreçlerinde yararlanılması, ilgili akademisyenlerin yasa yazım süreçlerinde yer alması gibi birçok boyutun sürece dâhili demokratikleşmenin göstergeleridir. Bu süreçlerin demokratik sınırlar dâhilinde sürmesi, iktidarların temsili demokrasilerde halktan aldıkları yetkinin ön şartıdır. Bu şart sağlandığı sürece kanun olan ile meşru olan birbirine yaklaşır.

2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin genel gerekçesi, bu teklifin hazırlanması ile ilgili gerekçeleri “kamu kurum ve kuruluşların ihtiyaçları” ve “son dönemde vatandaşlardan gelen talepler” şeklinde formüle edilmiştir. Bu formülasyonun kendisi hem bir itiraf hem de çarpıtma içermektedir. Yasa yapım süreçlerine sivil toplumun, meslek örgütlerinin, akademisyen-aydınların ve muhalefetin katılmadığı bir itiraf olarak kayda geçmiştir. Yanı sıra “vatandaşlardan gelen talepler” denmesine rağmen kanun teklifinin içeriği tamamen sermaye sınıfının ve rant ilişkilerini sürdürmenin lehinde düzenlemeler içermektedir.

Bu usule dair olan ve meşruluğu eksiltlen iktidar yaklaşımının yanı sıra 2020 yılı Merkezi Bütçe Kanun Teklifinin görüşmeleri TBMM Genel Kurulu'nda devam ederken Plan Bütçe Komisyonunun toplantıya çağırılması yasama süreçlerini sorunlu hale getiren bir başka durumdur. 2020 yılının tüm gelir-gider ve denetimlerinin yapıldığı bütçe sürecini hazırlayan komisyonun genel kurul devam ederken komisyonda söz konusu

kanun teklifi için bir araya gelmesi dünya parlamentolar tarihinde muhtemelen AKP'ye nasip olmuş bir anti-demokratik uygulamadır.

Son olarak 2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin yürürlük ve yürütme maddelerinin dışındaki 18 maddesinin birçoğu farklı komisyonlarda görüşülmesi gereken düzenlemelerdir. Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) iptali sonrası tekrar yasalaştırılmak istenen güvenlik soruşturması ve arşiv taramasına ilişkin Anayasanın çok sayıda maddesine aykırı olduğunu düşündüğümüz; 4, 5 ve 11 inci maddelerinin Anayasa Komisyonunda görüşülmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra çok sayıda maddenin de Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu tarafından görüşülmesi aşıkârdır. Buna rağmen birden fazla ve birbiriyle ilintisiz yasada değişiklik yapılıyor gerekçesiyle teklifin Plan ve Bütçe Komisyonu gündemine getirilmesi HDP olarak sıklıkla dile getirdiğimiz torba yasa uygulamasının yasama faaliyetleriyle uyuşmamasının bir sonucudur.

Esasa İlişkin Değerlendirme: Güvenlik Soruşturmasının sonucu Parti Devlettir!

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi öncesinden zemini hazırlanmak istenen ve ilanı bu sisteme geçilmekle başlayan yeni bir siyasi mimari ile karşı karşıyayız. Tek adam rejimi olarak tanımladığımız bu siyasi mimari, söz konusu torba kanun teklifindeki 'Güvenlik Soruşturması' düzenlemesini, Parti Devlet hedefine doğru önemli bir adım olarak görmektedir.

AKP'nin içerisinde boşaltıldığı ve tek adama mahkûm edildiği, muhalefet partilerinin baskılanmak istendiği bu mimaride diğer yandan "devletin sterilizasyonu" sağlanmaktadır. Bu "sterilizasyon" süreci kamunun tek tipleşmesi ve patronaj ilişkilerine göre düzenlenmesini getirmektedir. Kuşkusuz ki bu "sterilizasyon" işlemi totaliter savrulmanın açık bir görüntüsüdür. Nitekim bu görüntünün bir yansımaları bu kanun teklifinin Güvenlik Soruşturmasını düzenleyen; 4, 5 ve 11 inci maddelerinde açık bir şekilde görmektediriz.

İlgili madde teklifleriyle 4045 sayılı Kanun'da değişiklik yapmayı öngören bu düzenlemenin, dikkatle bakıldığında esasında 28 Şubat darbecilerinin mütedeyyin ve muhafazakârların kamu hizmetine girmelerine engel olmak adına 12.04.2000 tarihli

Resmî Gazetede yayımladıkları 'Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliği'nin birebir kopyası olduğu anlaşılacaktır. Bu, bizlere iktidarlar ve bu iktidarların adı değişse de tahakkümcü, tekçi zihniyetin değişmediğini çok açık bir şekilde göstermektedir. AKP iktidarı, bir zamanlar kendilerine yöneltilen, en basit ifadeyle, yanlış uygulamaları bugün kendisinden olmayanlara yöneltmekte bir beis görmemektedir.

Torba yasadaki ikinci odak ise rant ilişkileridir. İktidarın tahkimatı ile sermayesini oluşturması süreçlerinin paralel yürütüldüğü bu ilişkilerde, iktidarın artı-değer üreten her alanı “kendisine ait” kılma çabaları bu yönetim sisteminde sıkça görülmektedir. Elbette ki, daha önceki dönemlerden bu dönemi ayıran en önemli özelliklerden birisi iktidarın hem artı-değere, halka ait olan her hücreye yaygın şekilde sinme isteği hem de tüm bunları etik-politik, hukuki ve adil değerleri hiç önemsemeden, doymaz bir şekilde gerçekleştirmesidir.

2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 1, 10, 12 ve 17 gibi maddelerine baktığımızda yaygınlaşma ve hukuk tanımama durumunun ne aşamaya geldiği açıkça görülmektedir.

Elbette ki bu mimariyi yerleşik hale getirmek isteyen iktidar, bu boyutlara paralel olarak hukuk devleti ilkesi, demokratik yaşamı ve özgürlükleri de hedef almaktadır. Bu hedeflerin kamusal alandan silinmesi ile istenilen mimarinin yerleşeceğine inanılmakta, muktedir olma hırsı ile her türlü etik-politik ilke bir “engel” olarak görülmektedir. İktidarın meşruluk gözetmeksizin kanunileştirdiği her düzenlemenin ruhuna sinen bu demokrasinin reddi, 2-2452 Sıra Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin de ruhunu oluşturmaktadır.

Bu yönüyle siyasal alanın şiddeti, ekonomi dışı zor aygıtlarını kullanarak iktisadi alanı da belirlemek istemekte ve devlet/piyasa/sivil toplum üçlüsü arasındaki etik-politik ve norma dair ayrımlar silikleştirilerek siyasal sistem totaliter bir tarzda yeniden kurgulanmak istenmektedir.

Madde Bazlı Değerlendirme

Madde 1, 2, 3

Madde teklifi ile Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı tesis ve alanların daha önce ihale edilerek 29 yıl için kiralanan sözleşmelerinin, 20 yıla indirilmesi öngörülmektedir. Sözleşme serbestisi ve güvenliğine aykırı olan bu madde yandaşlara rant dağıtımı için yasalaştırılmak istenmektedir. Komisyon süresince sözleşme süresinin 29 yıldan 20 yıla neden düşürüldüğüne dair madde teklifini hazırlayanlardan ikna edici bir yanıt gelmemiştir. Sorunun temelinde esasen sürelerin uzun oluşu değil, işletmelerle kamu kurumu arasında imzalanan sözleşmelerin işletmeler tarafından kötüye kullanılıyor olduğu yatmaktadır.

Dolayısıyla buldukları kamusal alanları esasında halkın kullanımına da kapatan bu tesis ve alanlar mevcut sözleşmeleri bittiğinde kamulaştırılmalı ve yerel yönetimler ya da merkezi kurumlar aracılığıyla işletilmelidir.

Madde 4, 5 ve 11

Kanun teklifinde yer alan 4, 5, ve 11 inci maddeler kamu istihdamında güvenlik soruşturması ve arşiv taramasına ilişkindir. Bu maddelerin kanun teklifinde yer almasının nedeni AKP'nin güvenlik soruşturmaları ve arşiv taramasını KHK ile düzenlemesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesidir.

Dördüncü madde; Devlet Memurları Kanunundaki bir bendi düzenleyerek kamuya alımlarda güvenlik soruşturması ve/veya arşiv taraması yapmayı tekrar düzenlemektedir.

Beşinci madde; güvenlik soruşturması sürecinde olan veya sonuçlara itiraz edenlerin durumlarının başvurmaları koşulunda bu Kanun Teklifine göre yeniden görüşüleceğini düzenlemektedir. AYM'nin karar verdiği tarihten bu kanun teklifinin yasalaşmasına kadar geçen süre zarfında oluşan “güvenlik soruşturmasız memurluğa atanma”nın önü kesilmek istenmektedir. Madde ile AYM kararı dayanak gösterilerek açılan davalarla ilgili altı aylık bir durdurma ve güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının bu Kanun Teklifi kapsamında yapılması öngörülmektedir.

Onbirinci madde; güvenlik soruşturması veya arşiv taramasının içeriğini belirlemektedir. Güvenlik soruşturması ve arşiv taraması sadece ilk defa atanlarla ilgili değil, yeniden atanlarla da ilgili hale getirilerek kapsamı genişletilmektedir. En çarpıcı ibareler ise güvenlik soruşturmasının kriterlerinin tamamen siyasi ve yürütme erkinin ideolojisi kapsamında düzenlenmesidir. Düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında olan birçok pratiğin bu soruşturmaya takılması kaçınılmaz hale gelmektedir. Her türlü fikrin suçlu ilan edildiği AKP iktidarında böylesi bir güvenlik soruşturması ve arşiv taraması içeriği açık bir şekilde “devletin sterilizasyonu” demektir. Kuşkusuz, “devletin sterilizasyonu” otoriter rejimlerden totaliter rejimlere geçiş sürecinin önemli bir gösterevidir.

Bu maddeler hem AYM kararına hem Anayasa’ya hem de uluslararası hukuka aykırıdır. Bu aykırılığı aşağıda daha detaylı açıklamak isteriz.

15 Temmuz darbe girişimi gerekçe gösterilerek 20 Temmuz’da Olağanüstü Hal (OHAL) ilân edilmesi ve akabinde çıkarılan KHK’ler ile “iltisak” kavramı hayatımıza girdi. Çoğunluğu iltisak kavramına dayanmak üzere OHAL’in ilan edildiği gerekçelerini aşarak tüm muhalefete yönelik iktidar, kamuyu yeniden dizayn etmenin aracı olarak ihraçlara yani hali hazırda kamu hizmetinde yer alan ancak kendisinden olmayan kamu çalışanlarını kesin şekilde kamu hizmetinden çıkarmaya başvurmuştur. Darbe girişimi ve paralel yapı ile ilgisi olmayan, AKP’ye muhalif olan ya da barış için çağrıda bulunan on binlerce kişi kamudan ihraç edilmiştir.

İhraçların yanı sıra kamu personeli olmaya hak kazanan çok sayıda kişi, AKP’li olmadığı ya da ailesinden herhangi bir kişi AKP’ye muhalif olduğu için güvenlik soruşturması gerekçesi ile elde ettiği kamu personeli hakkından mahrum bırakılmıştır.

Öte yandan Türkiye’de bütün darbe dönemlerinde tartışma konusu olan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hadisesinin ne anlama geldiğini görmek için bunların tarihte ve bugün nasıl işlediğine bakmak yeter. Siyasi görüşleriniz, hakkınızı aramak için katıldığınız bir barışçıl protesto gösterisi, izlediğiniz film, okuduğunuz kitap, devam ettiğiniz üniversite, verdiğiniz ders, yazdığınız ders kitabı, alışveriş yaptığınız bakkal, okuduğunuz gazete, anneniz, babanız, dayınızın torunu, söyledikleriniz ve

söylemedikleriniz... Her şey arşiv araştırmasında bakılacak olan, Millî İstihbarat Teşkilâtı ve Emniyet tarafından hazırlanacak fişlerin konusu olabilir. Bu fişlerin, talimat alması her bakımdan yasak olması gereken mahkemelere nasıl ulaştırılacağını tahmin etmek zor değildir. Bu fişlemeler geçmiş uygulamalarda olduğu gibi, yalnızca fişleri oluşturanların siyasi kanaatlerini yansıtacaktır.

12 Eylül sonrasında “güvenilmez”, “Kürtçü”, “devlete bağlı görünen” ve “devlete bağlı” olarak dört kategoride fişlenen iki milyon kişinin dahil olduğu aşiretlerle birlikte yaklaşık dört buçuk milyon yurttaşın fişlendiğini biliyoruz. Fakat bugün “devlete sadakat” adı altında toplayabileceğimiz ve İçişleri Bakanı’nın kişiliğinde ve sözlerinde cisimleşen literatür, partizanlık, kayırmacılık ve devletin açıkça parti-lider ile eşanlama geleceğini savlıyor. Böylece de AKP Genel Başkanı ile özdeşleşmeyen herhangi birinin kamu hizmetine girmesinin kolayca engelleneceği bir “devlet” fikri meşrulaştırılmaya çalışılıyor.

12 Eylül sonrası Türkiye’de çalışma yaşında olan 12 yurttaştan birinin fişlendiğini biliyoruz. Bugünkü oranı bilmesek de tahmin etmek zor değil. Toplumsal muhalefette yer alan herkesin adım adım izlendiği kamuoyunun kabul ettiği bir gerçek olup bu gerçeğin normalleştirilmesi ise kabul edilemezdir.

Anayasa Mahkemesi’nin Güvenlik Soruşturmasını İptal Eden Kararı

AYM, CHP’nin başvurusu üzerine, yurttaşların güvenlik soruşturmasından ötürü işe başlayamamasıyla ilgili güvenlik soruşturmasını maddesini de içeren ve Şubat 2018’de Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7070 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkındaki Kanun’un altı maddesini iptal eden kararı aldı.

2019/65 karar sayılı ve 24.07.2019 tarihli bu kararla;

Güvenlik soruşturmasının yapılmasının gerekliliği kabul edilmiş olmakla birlikte, Anayasa’nın 20. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu, özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamayacağı belirtilmiştir.

Kararda “Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasında ‘Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir. Ancak, mali ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümleri saklıdır’ hükmüne yer verilerek memurlar ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri ve atanmalarına ilişkin hususların kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Kanuni düzenleme ilkesi, düzenlenen alanda temel ilkelerin kanunla konulmasını ve çerçevenin kanunla çizilmesini ifade etmektedir. Bu ilke uyarınca, kamu görevlilerinin nitelikleri ve atanmalarına ilişkin kuralların kanunda gösterilmesi, kuralın açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir” denilmiştir.

Kararda, devamlı “güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasıyla elde edilen veriler kişisel veri niteliğindedir. Kuralla güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında, kamu mercileri tarafından özel yaşamı ile ilgili sorular sorulması da dâhil olmak üzere, bir bireyin özel hayatı, iş ve sosyal yaşamıyla ilgili bilgilerinin alınması, kaydedilmesi ve kullanılması özel hayata saygı hakkına sınırlama niteliğindedir” denilmiştir.

Bu ve benzeri gerekçelerle AYM güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının;

- Anayasa'nın temel hak ve hürriyetlerin sınırlanmasını düzenleyen 13. maddesi;
- Özel hayatın gizliliğini düzenleyen 20. maddesi;
- Kamu hizmeti ile ilgili hükümler kısmının genel ilkelerini düzenleyen 128. maddelerine aykırı olduğunu tespit etmiş ve iptaline karar vermiştir.

Süleyman Soylu'nun Açıklamaları

Bu süreçte açıklama yapan ve iptal edilen KHK hükümlerinin, AYM kararına rağmen ‘neden’ uygulandığına dönük soruyu yanıtlayan İçişleri Bakanı, “Türkiye 15 Temmuz gibi bir darbeyle, bir terör eylemiyle karşı karşıya kalmış, devlet temkinli olmayacak mı? **Her şeye Anayasa Mahkemesi'nin gözüyle bakıyor değilim, kimse kusura bakmasın. Belki onlar 15 Temmuz'u unutmuş, Türkiye'yi başka bir noktaya götürmek istiyor olabilirler.** Ama biz 15 Temmuz'u unutmadık. Bırakın İçişleri Bakanı olarak bu ülkenin bir ferdi olarak unutmamak, unutamayız da, unutulamaz da 15

Temmuz. OHAL Komisyonu'nun iade sayısı 8 bin 800 civarında. Açıkta olup bizde iade edilen toplam 11 binden fazla kişidir. OHAL Komisyonu, Türkiye içinde 15 Temmuz'dan sonra kurulmuş, çok başarılı şekilde işlerini yürüten bir komisyondur. OHAL Komisyonu çok titiz çalışıyor, onların iade edip etmemesi önemli. **Mahkemenin verdiği karar ile OHAL Komisyonu'nun verdiği kararları birbirinden ayırmak lazım.** Devleti muhafaza etmemiz gerekiyor” dedi.

Değerlendirme

1. Öncelikle verilerin işlenmesi, Cumhurbaşkanlığı ve İçişleri Bakanlığı'na bağlı kurumlara havale edilmektedir. Bu durum, yürütme erkinin güvenlik ve arşiv taramasında tam yetkilendirilmesi anlamına gelmektedir. Dolayısıyla herhangi bir yargı kararı olmadan, siyasi saiklerle insanların mağdur edilmesinin önu **AYM kararına rağmen** tekrar açılmak istenmektedir.

2. Genişletilen güvenlik soruşturması maddesinde yer alan “ilk defa atanacaklar ya da yeniden atanacaklar” ibaresinde yer alan “yeniden atanacaklar”, KHK ile ihraç edilip yargı ve komisyon kararları ile dönme ihtimalleri olan kişilerin bir kez daha yürütme erkinin denetiminde olan kurumlar aracılığı ile işlerine iadesinin önünü kapatmak için kullanılabilir. Bu yönüyle; başta Barış Akademisyenleri olmak üzere olası iade kararlarından önce yapılan bir AKP hamlesi olarak değerlendirilebilir.

3. AYM'nin iptal kararına gerekçe gösterdiği Anayasa'nın 13, 20 ve 128. maddelerindeki düzenlemeler gözetilmeksizin, güvenlik soruşturmasının yasal alt yapısını KHK'lardan çıkarıp kanuni şekle getirmek için yapılan bir değişikliktir.

Madde, Anayasa'nın 13, 15, 20, 38, 90 ve 128. maddelerine uygun şekilde düzenlenmemiştir.

Anayasa'ya aykırılık durumu bu düzenlemeye rağmen devam ettiği için bir kez daha Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilecektir.

4. AKP'nin aceleci, AYM kararının gereğini tam olarak uygulamayan ve yürütme erkini bu konuda tek yetkili hale getirerek mahkemeleri, yargı erkinin bağımsızlığını

bypass eden tutumu, kamunun yeniden düzenlenmesi ve dolayısıyla rejim inşasına devam etme hususunda ısrarını göstermektedir.

Madde 8

Bu madde ile Kültür Bakanlığı Döner Sermayesi'nin, Bakanlığa dair kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyulması halinde taşınmaz mal alımı için kullanılmasını düzenlemektedir.

Mal alımları için döner sermaye bütçesinin değil, Bakanlık bütçesi veya bütçenin savaş kalemlerinin kısılarak bu ihtiyacın giderilmesini savunuyoruz.

Madde 10

Bu madde ile daha önce üretim için imal edilen makine ve teçhizatlarla ilgili sermayeye sağlanan KDV istisnasının süresi 31.12.2022'ye kadar uzatılmaktadır. Kanun teklifinin genel gerekçesinde yer alan vatandaşlardan gelen talepler kapsamında kanun teklifinin hazırlandığı iddiası bu madde ile birlikte boşa düşmektedir.

Ekonomik kriz en çok emekçileri, işsizleri, üreticileri, memurları yoksullaştırırken siyasi iktidarın her “torba yasada” sermaye sınıfını kollayan düzenlemeler yapması kabul edilemezdir.

AKP'nin sermayeye yönelik sigorta prim desteklerinin devamı için sürenin uzatılması öngörülmektedir.

Dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içerisindeki oranı yüzde 70 iken, halk derin bir ekonomik kriz içinde yaşamak zorunda bırakılırken, emekli ve asgari ücretli yurttaş açlık sınırında ve yoksunluk içinde bir hayat sürerken, Kredi ve Yurtlar Kurumu'na borçlu bırakılan milyonlarca genç ve EYT'ler varken, AKP'nin tek derdinin sermayeye teşvikler vermek konusunda ısrar etmek olması kabul edilebilir değildir.

‘Olmazsa olmaz’ olan, adil ve servete duyarlı bir vergi reformudur! Sermayeye teşvikler vermek değildir! Vergi yasasının adalet kapsamında yeniden yazılması ve ivedilikle, adil bir dağıtım mekanizmasının kurulması gerekmektedir.

Madde 12

Bu madde ile 49 yıllığına kamu tarafından yatırımcılara tahsis edilen kampingler, turizm alanları ve tesislerine ilişkin yeni sözleşme süreleri 20 yıl olarak düzenlenmektedir. Ancak sürenin neden daha düşük değil de 20 sene olduğuna dair madde teklifini hazırlayanlardan ikna edici bir yanıt gelmemiştir. Sorunun temelinde sürelerin uzun olmadığı işletmelerle kamu kurumu arasında imzalanan sözleşmelerin işletmeler tarafından kötüye kullanılmasından kaynaklandığı aşikârdır.

Dolayısıyla buldukları kamusal alanları esasında halkın kullanımına da kapatan bu tesis ve alanlar mevcut sözleşmeleri bittiğinde kamulaştırılmalı ve yerel yönetimler ya da merkezi kurumlar aracılığıyla işletilmelilerdir.

Madde 13

31.12.2019 tarihine kadar geçerli olan ‘Asliye Ceza Mahkemeleri’nde görülen duruşmalarda savcı bulunması zorunluluğu bulunmaması’ yönündeki düzenleme, bu madde ile 01.09.2020 tarihine kadar ertelenmek istenmektedir. Bu durum, Asliye Ceza Mahkemeleri’nde savcılarının bulunmasını ve bu anlamda gerçek bir “duruşma” yapılmasını teknik olarak imkânsız hale getirecektir.

Gerçek bir duruşma ancak, iddia makamı ve savunma makamı arasında ‘silahların eşitliği ilkesi’nin yerine getirilmesiyle mümkün olabilir. Bunun sağlanması ise, hukuk devleti ilkesinin temel bir gereğini oluşturmaktadır.

Cumhurbaşkanı’na hakareti (TCK, madde 299) ve 2911 sayılı Toplantı Gösteri Yürüyüşleri Yasası’na muhalefet suçlarını düzenleyen maddelerin çoğunlukla Asliye Ceza Mahkemeleri’nde görüldüğü göz önüne alındığında; hâkimlerin savcısız duruşma yapması ve savunma makamına karşı “devletçi” yaklaşımı veya siyasi iktidarın baskıları karşısında geri çekilme yaşaması, bu tür davalarda çıkan hükümlerle Türkiye’yi daha fazla demokrasiden ve hukuk devletinden uzaklaştırmaktadır.

Savcının duruşmalarda olmaması ama sanık ile ilgili “kanaat” bildirmesi, kamuyu temsil eden bu makamın “yokluğunda bir iktidar” olarak duruşmalarda yer almasını sağlamaktadır. Bu açıdan Türkiye gibi hukuk devleti ilkelerinin aşındığı bir siyasal

rejimde kamu temsilîyetleri hızlıca iktidarın temsilciliğine transfigüre olabilmektedir. Bu “yokluk” durumu hâkimler üzerinde çeşitli görünmeyen baskılara sebep olabilmekte ve adaletten uzaklaşılmasına sebep olabilmektedir.

Bu madde ile istediği kişiyi Sulh Ceza Hâkimlikleri ve Asliye Ceza Mahkemeleri aracılığıyla yargılayan ve hukuksuzluk yapan iktidar, bu durumu 9 ay süreyle Asliye Ceza Mahkemeleri düzeyinde uzatmak istemektedir.

Madde 17

Bu madde ile Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı’nda görevlendirilecek akademisyenlerin ilave ücretleri düzenlenmektedir. AKP iktidarının görev ve işlevleri belirsiz olan bu kurumlara görevlendirmek suretiyle çok sayıda yandaşa kaynak aktardığı ve Saray’a yakın insanların çok sayıda maaş aldığı bilinmektedir. Uzmanların görüşü de alınarak bu madde teklifinin ilgili komisyonda yeniden değerlendirilmesi gereğinden hareketle madde teklifine karşıyız.

Erol Katurcioğlu
İstanbul

Gar0 Paylan
Diyarbakır

Necdet İpekyüz
Batman

MUHALEFET ŞERHİ

16 Aralık 2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan Kanun Teklifi Başkanlık tarafından Esas Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu'na, Tali Komisyon olarak İçişleri ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonlarına havale edilmiştir.

Söz konusu kanun teklifi ile ilgili olarak adı geçen Tali Komisyonlarda herhangi bir görüşme olmamıştır.

Oysa, TBMM İçtüzüğü'nün 23'üncü ve 34'üncü maddelerinde yer alan düzenlemeler çerçevesinde Tali Komisyonlar da bu teklifi, görüşmek isterlerse görüşebilirlerdi. Ancak yukarıda sözü edilen Tali Komisyonlar teklifi görüşmediği gibi; İçişleri Komisyonu "Tali Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 2/2452 numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin süresi içinde görüşme imkânı bulunmamaktadır" biçiminde yanıt vermiştir.

Öte yandan, Kanun Teklifi esas itibarıyla T.C. Anayasa Mahkemesi tarafından "Güvenlik Soruşturması" ve "Bedeli Ödenmeden El Atılan Kamulaştırma" ile ilgili olduğundan, bu teklifin öncelikle Anayasa Komisyonu'nda görüşülmesi gerekirdi. Yine teklifin 11'inci maddesinde Cumhuriyet Savcılarının duruşmalara katılmasının düzenleniyor olması nedeniyle Adalet Komisyonu'nda da görüşülmesi gerekirdi.

Kanun Teklifi'nin 2'inci 3'üncü ve 9'uncu maddelerinde ilk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması hükümleri düzenlenmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve T.C. Anayasa Mahkemesi'nin bu konudaki ortak paydası şudur: Kamu görevine girmek isteyenler hususunda yapılacak güvenlik soruşturması "gerekli" olmalıdır, "elverişli" olmalıdır ve nihayet "ölçülü" olmalıdır. Dolayısıyla bu ölçütler yukarıda sözü edilen teklifin maddelerine açıkça yansıtılması gerekirdi. Ama bunlar maalesef yansıtılmamış.

Anayasamızın 70'inci maddesi bir çerçeve maddedir. Buna göre "kamu hizmetlerine alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka bir ayırım gözetilmez" diyor. Görüldüğü üzere, bu düzenleme çok nettir. Burada belirleyici öge "hiçbir ayırım gözetilmez" ifadesidir. Bu da aslında bu günlerde sıkça gündeme getirilen "liyakat" tan başka bir şey değildir.

Öte yandan devlet aygıtının kendi güvenliğini sağlama hakkı yok mudur sorusu elbette sorulabilir. Evet, devletin kendi güvenliği hususunda tedbir alması gereklidir ve meşrudur. Sorun, Anayasamızın 13'üncü maddesinde düzenlenen hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması düzenlemesi ile devletin güvenliğini sağlaması gereksiniminin optimum dengesinin nasıl sağlanacağı hususudur.

Bu nedenle, hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması gerekli olmalıdır, elverişli bir araçla olmalıdır ve son olarak ölçülü olmalıdır.

Dolayısıyla, istihbari bir bilgiye dayanarak herhangi bir biçimde o kişiye savunma hakkı vermeden soyut, öznel bilgilerle "kamu hizmetine giremezsin, ömür boyu yasaklandın" denilmemelidir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, teklifin 2'inci maddesindeki düzenleme ile 4045 Sayılı Kanun'a göre kamuda görev alabilmek için "güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak" şartı keyfiliğe açık, objektiflikten uzaktır ve ileride büyük sorunlara neden olabilecektir.

Bu nedenle, bu düzenleme güvenlik soruşturmasını sağlıklı kılacak bilgi ve belgeler nedir, bu bilgi ve belgeler nasıl kullanılacaktır ve bu soruşturmayı hangi merciler hangi yöntemle yapacaktır, belli değildir.

1990'lı yılların başlarında “irticai” faaliyetleri önlemek ve böyle tanımlanan kişilerin güvenlik birimlerine sızmalarının önlenmesi için çıkarılan 26 Ekim 1994 tarihli, 4045 Sayılı Kanunda ve bu Kanuna istinaden 2000'li yılların başında çıkarılan yönetmelikte yer alan ve “irticai” faaliyetleri engelleme amacına yönelik “Anayasa ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları...” şeklindeki düzenleme teklifin 9'uncu maddesine aynen derç edilmiştir. Bu düzenleme ile 1990'lı ve 2000'li yıllarda örneğin muhafazakâr mütedeyyin insanlar sakıncalı görülebilirken, bugün aynı şablon ile başkaları sakıncalı görülebilecektir.

Sonuç olarak teklifin 2'inci 3'üncü ve 9'uncu maddelerindeki düzenlemeler, ucu açık her yöne çekilebilecek düzenlemelerdir. Ne yapılabilir? Yapılacak şey, demokrasi kültürünü geliştirmek, demokrasiyi içselleştirmek, insan haklarına saygılı olmaktır. Demokrasi sığınabileceğimiz yegâne sığınaktır.

Kanun teklifinin diğer maddelerindeki düzenlemeler, özellikle Anayasa Mahkemesi'nin bedelsiz el atmalar yoluyla yapılan kamulaştırmalarla ilgili yapılan düzenlemeler, hak ihlallerini ortadan kaldırmak için bir an önce uygulamaya konmalıdır.

İsmail Tatlıoğlu

Bursa

Durmuş Yılmaz

Ankara

TRABZON MİLLETVEKİLİ SALİH CORA VE
3 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmidokuz” ibaresi “yirmi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.”

MADDE 3- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 47- Bu Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**KAMULAŞTIRMA KANUNU İLE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yirmidokuz” ibaresi “yirmi” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 6831 sayılı Kanunun ek 16 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde hükümleri bu Kanunun 16 ncı, 17 nci ve 18 inci maddelerine göre izin verilen orman alanları ile 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddelerine göre belirlenmiş özel statülü orman alanlarında, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında sınırları tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri, turizm merkezleri, turizm bölgeleri ve turizm alanlarında, Orman Genel Müdürlüğünün bina ve tesislerinin bulunduğu orman alanlarında, tohum bahçesi, tohum meşçeresi, gen koruma ormanlarında ve özel ağaçlandırma için tahsis edilmiş orman alanlarında uygulanmaz.”

MADDE 3- 6831 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla ek 8 inci maddede yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ihalesi yapılmış veya sözleşmeye bağlanmış kiralama işlemleri hakkında uygulanmaz.”

MADDE 4- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (8) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“8. 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanuna göre güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.”

MADDE 5- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 47- Bu Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

29/11/2019 tarihinden önce yürürlükte bulunan (8) numaralı alt bendi veya bu bende atıf yapan mevzuat uyarınca yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanmayan kişiler tarafından süresinde açılmış, kanun yolu aşamasında bulunanlar dahil görülmekte olan iptal davalarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, süresinde açılacak iptal davalarında ise dava dilekçesinin idareye tebliğinden itibaren otuz gün içinde; idarece resen, ilgililer hakkındaki güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasının yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yeniden yapılmasına karar verilir. Bu karar en geç yedi gün içinde davaya bakmakta olan mahkemeye bildirilir. Mahkemece bu bildirim üzerine altı ay süreyle davanın geri bırakılmasına karar verilir. Yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucunda idarece dava konusu işlem kaldırılarak;

a) İlgilinin atanmasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

b) İlgilinin atanmamasına karar verilmesi durumunda, bu husus idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava dosyası bu işlem yönünden tekemmül ettirilir ve uyumsuzluk yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Birinci fıkraya uyarınca geri bırakılmasına karar verilen davalarda, altı aylık süre içinde idarece bildirimde bulunulmayan hallerde, mahkemece bu sürenin dolduğu tarihten itibaren kaldığı yerden davaya devam olunur. Ancak mahkemece işin esası hakkında karar verinceye kadar birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca idare tarafından bildirimde bulunulması halinde uyumsuzluk ilgili bentler uyarınca sonuçlandırılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

29/11/2019 tarihinden önce yürürlükte bulunan (8) numaralı alt bendi veya bu bende atıf yapan mevzuat uyarınca yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucuna göre memuriyete veya kamu görevine atanmayan veya atama onayı iptal edilen ya da sözleşmesi feshedilen kişiler tarafından süresinde açılmış, kanun yolu aşamasında bulunanlar dâhil görülmekte olan iptal davalarında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde, süresinde açılacak iptal davalarında ise dava dilekçesinin idareye tebliğinden itibaren otuz gün içinde; idarece resen, ilgililer hakkındaki güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırmasının yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre yeniden yapılmasına karar verilir. Bu karar en geç yedi gün içinde davaya bakmakta olan mahkemeye bildirilir. Mahkemece bu bildirim üzerine altı ay süreyle davanın geri bırakılmasına karar verilir. Yeniden yapılan güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonucunda idarece dava konusu işlem kaldırılarak;

a) İlgilinin atanmasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine mahkemece dava hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilir.

b) İlgilinin atanmamasına karar verilmesi durumunda, bu husustaki işlem idare tarafından yedi gün içinde mahkemeye ve ilgisine bildirilir. Bildirim üzerine, bu işleme dair iddialarını ileri sürebilmesi için mahkeme tarafından davacıya otuz günlük bir süre verilir, idarenin aynı sürede vereceği savunmayla dava dosyası bu işlem yönünden tekemmül ettirilir ve uyumsuzluk yürürlükteki mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Birinci fıkraya uyarınca geri bırakılmasına karar verilen davalarda, altı aylık süre içinde idarece bildirimde bulunulmayan hallerde, mahkemece bu sürenin dolduğu tarihten itibaren kaldığı yerden davaya devam olunur. Ancak mahkemece işin esası hakkında karar verinceye

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4- 19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “kültür veya turizm yatırımlarının alt yapı hizmetlerini yapmak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı için ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri dahil olmak üzere her türlü desteği sağlamak,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 5- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarını Bakanlık açar, takip eder, sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir.”

MADDE 6- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan

kadar birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca idare tarafından bildirimde bulunulması halinde uyumsuzluk ilgili bentler uyarınca sonuçlandırılır.”

MADDE 6- 19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “kültür veya turizm yatırımlarının alt yapı hizmetlerini yapmak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlığın kamu hizmetlerinde ihtiyaç duyduğu taşınmaz mal alımı ve kültür veya turizm yatırımlarına ilişkin kamulaştırma bedelleri için destek sağlamak,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin davalar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı aleyhine açılır. Avans karşılığı kamulaştırmalarda rücu davalarını Bakanlık açar, takip eder ve sonuçlandırır. Bakanlık bu davalarda davalı ve davacı olabilir.”

MADDE 8- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Mülga 31/8/1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlak Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılacak her türlü davada değer; taşınmazın idare adına tescil edildiği tarih, değerlendirme tarihi olarak esas alınmak ve o tarihteki nitelikleri gözetilmek suretiyle tespit edilir. Tespit edilen bu bedel, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Yurt İçi

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

Toptan Eşya Fiyatları Endeksi (TEFE)/Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE)/Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

MADDE 7- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- 1164 sayılı Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin olarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığı leh ve aleyhine yargı mercilerinde açılmış veya husumet yöneltilmiş devam eden davalar ile icra takipleri, ek 2 nci madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.

Mülga 6830 sayılı Kanunun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılmış ve devam eden davalar, ek 3 üncü madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.”

MADDE 8- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2022” şeklinde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına “makine ve teçhizatı belirlemeye” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatmaya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 9- 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanunun 1 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına “kimler olduğu,” ibaresinden sonra gelmek üzere “değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar” ibaresi eklenmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle dava tarihi itibarıyla güncellenir ve ortaya çıkan bedel hak sahibine ödenir.”

MADDE 9- 2942 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- 1164 sayılı Kanun kapsamında 8/12/2004 tarihinden önce yapılmış olan kamulaştırma ve avans karşılığı kamulaştırma iş ve işlemlerine ilişkin olarak Toplu Konut İdaresi Başkanlığı leh ve aleyhine yargı mercilerinde açılmış veya husumet yöneltilmiş devam eden davalar ile icra takipleri, ek 2 nci madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.

Mülga 6830 sayılı Kanunun 16 ncı ve 17 nci maddeleri ile bu Kanunun mülga 16 ncı ve 17 nci maddeleri uyarınca kesinleşmiş mahkeme kararlarına istinaden idareler adına tescil edilen taşınmazların eski malikleri adına kamu bankalarına yatırılan ancak hak sahiplerine ödenmediği tespit edilen kamulaştırma bedelleri nedeniyle idareler aleyhine açılmış ve devam eden davalar, ek 3 üncü madde hükmü uygulanarak sonuçlandırılır.”

MADDE 10- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun geçici 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2022” şeklinde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına “makine ve teçhizatı belirlemeye” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve birinci fıkrada yer alan süreyi iki yıla kadar uzatmaya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı Kanunun 1 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra ve maddenin mevcut üçüncü fıkrasına “kimler olduğu” ibaresinden sonra gelmek üzere “, değerlendirme komisyonlarının oluşumu, çalışma usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar” ibaresi eklenmiştir.

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu kişilerin;

a) Anayasaya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları,

b) Kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığı, kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimlerinde ilişkisi bulunup bulunmadığı ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı,

yönlerinden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak veri, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kamu kurum ve kuruluşu bünyesinde kurulan Değerlendirme Komisyonuna iletilir. Komisyon bu verilere ilişkin değerlendirmelerini atamaya yetkili amire sunar. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme komisyonları, veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemleri alır. Bu kapsamda elde edilen kişisel veriler, yalnızca amacına yönelik olarak işlenebilir, aktarılabilir. Bu veriler ilgili hakkında talebe konu işlemin tekemmülünü müteakiben veya her durumda iki yılın sonunda değerlendirme komisyonlarınca silinir ve yok edilir. Ancak bu veriler, işleme karşı dava açılması halinde karar kesinleşmeden silinemez ve yok edilemez. Mahkemelerin bu konudaki talepleri, değerlendirme komisyonunun bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından karşılanır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve görevlerine atanacaklar hakkında da güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılır. Bu kişilerin;

a) Anayasaya ve Devlete sadakat ve bağlılık, terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmamak, bu örgütlere yardım etmemek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmamak ya da kullandırmamak, bu örgütlerin propagandasını yapmamak ilke ve kuralları,

b) Kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığı, kolluk kuvvetleri ve istihbarat birimlerinde ilişkisi bulunup bulunmadığı ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı,

yönlerinden kamu hizmet ve görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak veri, güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kamu kurum ve kuruluşu bünyesinde kurulan değerlendirme komisyonuna iletilir. Komisyon bu verilere ilişkin değerlendirmelerini atamaya yetkili amire sunar. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapmakla görevli birimler ile değerlendirme komisyonları, veri güvenliğine ilişkin mevzuatta belirtilen önlemleri alır. Bu kapsamda elde edilen kişisel veriler, amacı dışında işlenemez, aktarılamaz. Bu veriler ilgili hakkında talebe konu işlemin tekemmülünü müteakiben veya her durumda iki yılın sonunda değerlendirme komisyonlarınca silinir ve yok edilir. Ancak bu veriler, işleme karşı dava açılması halinde karar kesinleşmeden silinemez ve yok edilemez. Mahkemelerin bu konudaki talepleri, değerlendirme komisyonunun bünyesinde bulunduğu ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından karşılanır. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.”

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır.”

MADDE 11- 23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurulabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 12- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun ek 2 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerleri için, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenecek su ve atık su tarifeleri, tüketim miktarına bakılmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifelerini geçemez.

Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde, 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 12- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak, kampingler ve günübirlik tesisler (mekanik tesis hatları ve bu hatların günübirlik tesisleri hariç) ile konaklama unsuru içeren mesire yerlerinin uzatılan süreler dâhil toplam süreleri, yeni sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren yirmi yılı geçemez. Bu hüküm, bu cümleleri ihdas eden maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce süresi içerisinde adı geçen Bakanlıklara başvuran ancak işlemleri henüz sonuçlanmayan sözleşmeler hakkında da uygulanır.”

MADDE 13- 23/3/2005 tarihli 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11- (1) 1/9/2020 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz. Ancak, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı Cumhuriyet savcısının kanun yoluna başvurulabilmesi amacıyla dosya Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.”

MADDE 14- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun ek 2 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerleri için, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri tarafından belirlenecek su ve atık su tarifeleri, tüketim miktarına bakılmaksızın kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifelerini geçemez.

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın müze ve ören yerlerinde elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için uygulanacak tarife; tüketim miktarına bakılmaksızın büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin aynı dönemdeki su tarifesinde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesinin yüzde onunu geçemez.”

MADDE 13- 5393 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müze ve ören yerlerinde; su ve atık su bedeli ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince uygulanan ve tarifelerinden kaynaklanan alacak asıllarının yüzde ellisinin peşin ödenmesi kaydıyla; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla su ve atık su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın alacak asıllarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü zamlar dahil) bu alacaklara bağlı cezaların ve gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’ilerin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü cezalar ve zamlar dahil) tahsilinden vazgeçilir; varsa başlatılmış icra takipleri düşer, açılmış davalar hakkında resen karar verilmesine yer olmadığına karar verilir, yargılama gideri ve takip giderleri taraflar üzerinde bırakılır ve vekalet ücretine hükmedilmez. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve infaz edilmeyen mahkeme kararlarına konu alacaklar

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerlerinde, 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın müze ve ören yerlerinde elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için uygulanacak tarife; tüketim miktarına bakılmaksızın büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerinin aynı dönemdeki su tarifesinde kamu kurum ve kuruluşlarına uygulanan su ve atık su tarifesinin yüzde onunu geçemez.”

MADDE 15- 5393 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Aboneliği Kültür ve Turizm Bakanlığı, il kültür ve turizm müdürlükleri veya bakanlığa bağlı döner sermaye işletmesi merkez müdürlüğüne ait olan müze ve ören yerlerinde; su ve atık su bedeli ile 5686 sayılı Kanunda yer alan kaynaklardan elde edilen su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın elde edilmesi, iletilmesi ve kullanılması için büyükşehir belediyeleri, belediyeler veya büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince uygulanan ve tarifelerinden kaynaklanan alacak asıllarının yüzde ellisinin peşin ödenmesi kaydıyla; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla su ve atık su, gaz, jeotermal akışkan ve buharın alacak asıllarının tamamı ile bunlara bağlı faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’iler (sözleşmelerde düzenlenen her türlü zam dâhil) ile bu alacaklara bağlı cezaların ve gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer’ilerinin (sözleşmelerde düzenlenen her türlü ceza ve zam dâhil) tahsilinden vazgeçilir; varsa başlatılmış icra takipleri düşer, açılmış davalar hakkında resen karar verilmesine yer olmadığına karar verilir, yargılama gideri ve takip giderleri taraflar üzerinde bırakılır ve vekalet ücretine

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

hakkında da bu madde hükümleri uygulanır ve yargılama gideri ile vekalet ücretinin tahsilinden vazgeçilir.”

MADDE 14- 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Banka, 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca resmi daire olarak tanımlanan kurum ve kuruluşlar adına yapacağı ihalelere ilişkin düzenlenen kağıtlara ait damga vergisinden muaftır.”

MADDE 15- 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre görevlendirileceklerin asli görevlerine ait aylık, ücret, ödenek, her türlü zam ve tazminatları ile ek ödeme dahil diğer malî ve sosyal hakları ödenmeye devam olunur. Bunlara Kurumca ödenecek ücretler, 2547 sayılı Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrasında yer alan sınırlamaya tâbi olmaksızın, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödemeler dâhil bulunacak toplamının altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunur. Yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta iken Kurum kadrolarına atanan öğretim üyelerine, yurtiçindeki devlet yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta olan emsali öğretim üyesine malî ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçmemek üzere ücret ödenir. Bunlara, bu fıkra hükümlerine göre ayrıca ilave ödeme yapılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

hükmedilmez. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen ve infaz edilmeyen mahkeme kararlarına konu alacaklar hakkında da bu madde hükümleri uygulanır ve yargılama gideri ile vekalet ücretinin tahsilinden vazgeçilir.”

MADDE 16- 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanununun 13 üncü maddesinin sekizinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Banka, 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca resmi daire olarak tanımlanan kurum ve kuruluşlar adına yapacağı ihalelere ilişkin düzenlenen kâğıtlara ait damga vergisinden muaftır.”

MADDE 17- 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 14 üncü maddesinin mülga ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“(2) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre görevlendirileceklerin asli görevlerine ait aylık, ücret, ödenek, her türlü zam ve tazminatı ile ek ödeme dâhil diğer malî ve sosyal hakları ödenmeye devam olunur. Bunlara TÜSEB tarafından ödenecek ücretler, 2547 sayılı Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrasında yer alan sınırlamaya tâbi olmaksızın, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek Devlet memuruna her ne ad altında olursa olsun fiilen yapılan malî ve sosyal hak niteliğindeki her türlü ödeme dâhil bulunacak toplamın altı aylık net ortalamasını geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca tespit olunur. Yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta iken TÜSEB kadrolarına atanan öğretim üyelerine, yurt içindeki devlet yükseköğretim kurumlarında görev yapmakta olan emsali öğretim üyesine malî ve sosyal hak ve yardımlar kapsamında yapılması öngörülen ödemelerin bir aylık toplam net tutarını geçmemek üzere ücret ödenir. Bunlara, bu fıkra hükümlerine göre ayrıca ilave ödeme yapılır.”

(Trabzon Milletvekili Salih Cora ve
3 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 16- 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “tabi” ibaresinden önce gelmek üzere “, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- Bu Kanunun;

a) 11 inci ve 12 nci maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 18- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18- 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasına “tabi” ibaresinden önce gelmek üzere “, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa, 18/5/1994 tarihli ve 527 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 19- Bu Kanunun;

a) 14 üncü maddesi 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

